

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

นางสาว ศิวะพร เทพธิบาล

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ

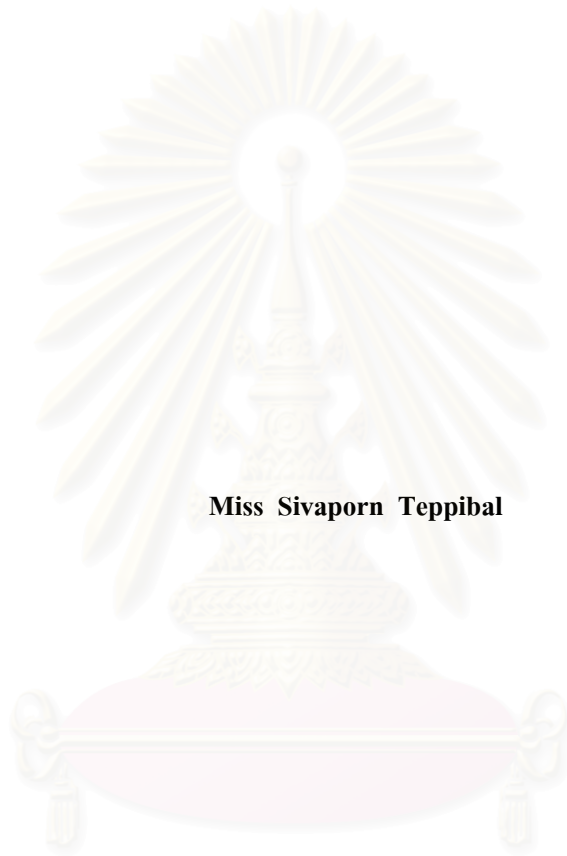
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN : 974-17-4967-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS RELATED TO LOCUS OF CONTROL OF MATHAYOMSUKSA
FOUR STUDENTS.**

Miss Sivaporn Teppibal

สถาบันวิทยบริการ

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Developmental Psychology**

Faculty of Psychology

Academic Year 2003 Chulalongkorn University

ISBN : 974-17-4967-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4
โดย นางสาว ศิวะพร เทพภิบาล
สาขาวิชา จิตวิทยาพัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ศีรางค์ ทับสายทอง

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ศีรางค์ ทับสายทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

ศิวะพร เทพภิบาล : ปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4
(FACTORS RELATED TO LOCUS OF CONTROL OF MATHAYOMSUKSA
FOUR STUDENTS.)

อ. ที่ปรึกษา รศ. ศิวรงค์ ทับสายทอง , 82 หน้า ISBN : 974-17-4967-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 1,134 คน ได้รับการ
กลุ่มเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 6
โรงเรียน หลังการตอบแบบวัดอำนาจควบคุมตนของ Nowicki & Strickland (1973) แล้วกลุ่ม
ตัวอย่างได้รับการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม โดย เป็นกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน
จำนวน 150 คน (คะแนนเปอร์เซ็นต์ที่ 1 - 20) และเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจ
ควบคุมภายนอกตนอีก 150 คน (คะแนนเปอร์เซ็นต์ที่ 80 - 100) จากนั้นให้ทั้ง 2 กลุ่ม
ทำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ Coopersmith (1967) และแบบสอบการคิดอย่างมี
วิจารณญาณตามแนวคิดของ Ennis และ Millman (1985) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบ
ขั้นตอน (Stepwise) โดยใช้สถิติวิลคิสแลมดา (Wilks's Lambda) เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก
ตัวแปรเข้าวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัย คือ การเห็นคุณค่าในตนเองและการคิดอย่างมี
วิจารณญาณสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเป็นสมาชิกระหว่างกลุ่มที่มีความเชื่อใน
อำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ถึงร้อยละ 62.4 ดังนี้ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ($C_i = 0.871$) และ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($C_i = 0.518$) และจำนวนเปอร์เซ็นต์ของประสิทธิภาพในการทำนาย
การเป็นสมาชิกกลุ่มอำนาจควบคุมตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 90.3

ลายมือชื่อนิสิต _____ สาขาวิชา _____ จิตวิทยาพัฒนาการ _____
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____ ปีการศึกษา 2546 _____

4378129738: MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD : LOCUS OF CONTROL / SELF ESTEEM / PARENTING STYLE /
CRITICAL THINKING

SIVAPORN TEPPIBAL : FACTORS RELATED TO LOCUS OF CONTROL OF
MATHAYOMSUKSA –4 STUDENTS

ADVISOR : ASSIST. PROF. SIRANG TUBSAITONG , 82 PP.

ISBN : 974-17-4967-8

The purpose of this research was to study factors related to locus of control of Mathayomsuksa –4 students . 1,134 subjects of this research were randomized from Mathayomsuksa 4 students enrolling in 6 public schools. After completing the Locus of Control Inventory (Nowicki & Strickland ,1973) , the subjects were divided into two groups : 150 internal locus of control group (scores from percentile 1st - 20th), 150 external locus of control group (scores from percentile 80th – 100th). Then , the two groups were assigned to complete the Self - Esteem Inventory (Coopersmith , 1967) and Cornell Critical Thinking test Level X (Ennis & Millman, 1985). The data were analysed by stepwise discriminant analysis and Wilks's lambda method was used as the entry criterion.

The result is as follows :

The 2 factors : Self- esteem and critical thinking are able to account for the variance of group membership between internal and external locus of control of Mathayomsuksa 4 students 62.4 percent : Self- esteem (Ci = 0.871) and critical thinking (Ci = 0.518) .
And the percentage of effectiveness in predicting group membership of locus of control of Mathayomsuksa 4 students is 90.3 .

Student's signature _____ Field of study Developmental psychology

Advisor's signature _____ Academic year 2003

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ศิราภรณ์ ทับสายทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย รวมถึงการพิจารณาตรวจแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหาวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ.ที่นี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยและขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้สถิติและการวิเคราะห์ผลรวมทั้งอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาในการตรวจแก้ไขเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และคณาจารย์ฝ่ายวิชาการและฝ่ายปกครอง จากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 7 แห่ง สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขต กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจเป็นอย่างดี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้การสนับสนุนเงินทุนบางส่วนเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ คณะจิตวิทยาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานและดำเนินการด้านเอกสารต่าง ๆ เป็นอย่างดี เพื่อน ๆ ทั้งร่วมสถาบันและต่างสถาบัน ตลอดจนเพื่อน ๆ และพี่ ๆ ที่ทำงานทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้การช่วยเหลือผู้วิจัยในด้าน ต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่คอยให้ความอุปการะและสนับสนุน ในด้าน กำลังทรัพย์ และเป็นกำลังใจที่สำคัญอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จครั้งนี้ของผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญรูปภาพ	ฎ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
ตัวแปรของการวิจัย	25
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	26
ขอบเขตการวิจัย.....	26
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	26
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	26
2. วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
กลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4. การอภิปรายผลการวิจัย.....	46
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	57
ภาคผนวก	66
ภาคผนวก ก	67
ภาคผนวก ข.....	68
ภาคผนวก ค	69
ภาคผนวก ง.....	73
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	82

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอำนาจควบคุมตนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	28
2. แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของการเห็นคุณค่าในตนเองทั้ง 4 ด้าน.....	32
3. แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 4 ด้าน.....	34
4. แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีตรง (Direct method).....	37
5. ตารางแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรโดยวิธีการเลือกตัวแปรเรียงตามลำดับขั้นตอนที่นำตัวแปรมาวิเคราะห์เพิ่มขึ้น ชั้นละ 1 ตัวแปรโดยพิจารณาจากค่า Wilks's Lambda	38
6. ตารางแสดงสัมประสิทธิ์ค่านินิตล์มาตรฐาน (Standardized Canonical Discriminant Function Coefficient หรือ Ci)	39
7. เมตริกซ์โครงสร้าง (Structure Matrix) แสดงลำดับค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง (Structure Coefficients)	40
8. แสดงสัมประสิทธิ์ค่านินิตล์(Canonical Discriminant Function Coefficients).....	41
9. การประเมินฟังก์ชันจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายใน และกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน (Canonical Discriminant Function)	42
10. ผลการจำแนกตัวแปรระหว่างนักเรียนที่มีอำนาจควบคุมตน จากสมการจำแนกที่ได้จากการวิเคราะห์	43
11. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน.....	44
12. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน.....	44

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่

หน้า

13. แสดงคะแนนดิบ และการหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ จากการตอบแบบวัดอำนาจ
ควบคุมตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 68
14. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัด
อำนาจควบคุมตน 69
15. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัด
การเห็นคุณค่าในตนเอง 71

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปร่าง

รูปที่

หน้า

1. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเสริมแรง ความคาดหวัง และอำนาจควบคุมตน..... 7
2. แสดงตารางสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว จำแนกตามมิติ ของสาเหตุ 3 มิติ ของ Weiner 9
3. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุ ปฏิกริยาต้านอารมณ์ ความรู้สึกและผลที่เกิดขึ้นภายหลัง..... 9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตมนุษย์มีความเชื่อในเรื่องจิต วิญญาณ อำนาจลึกลับ และสิ่งที่เหนือธรรมชาติ อันเนื่องมาจากความไม่รู้ ในปัจจุบันมนุษย์ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะทางด้านการคิด และการวิเคราะห์มากขึ้น รู้จักคิดพิจารณาอย่างมีเหตุมีผลตลอดจนมีความเข้าใจถึงความเป็นไปในสถานการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น ดังนั้นการรับรู้และความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติด้วยความไม่รู้จึงลดน้อยลง อย่างไรก็ตามความเชื่อและ งามายอย่างไร้สาระก็ยังคงมีให้เห็นจากพฤติกรรม การขูดเลข การขอหวย กับสิ่งที่ผิดธรรมชาติ สัตว์พิการ หรือพืชที่มีลักษณะผิดปกติจากสายพันธุ์เดิมเพื่อจะได้ร่ำรวย การที่บุคคลเชื่อว่าการจะร่ำรวยไม่ได้มาจากการกระทำของตนเองแต่เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น โชค หรือ ดวง สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ที่ผิด แสดงถึงขาดลักษณะจิตในการรับรู้อำนาจควบคุมภายในตน ซึ่งเป็น 1 ใน 8 ของลักษณะจิตที่เป็นแกนกลางของการทำให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (ดวงเดือน พันธุมนาวัน 2527) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาตนหรือสร้างเสริมพฤติกรรมสู่ความเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการพัฒนาทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การศึกษา วิชาการ ความรู้ การแพทย์ ตลอดจนสาระความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ มีการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงถึงกัน เป็นโลกของการสื่อสารไร้พรมแดน สิ่งต่างๆ จึงตกอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของผู้ที่มีข้อมูล ทำให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากการพัฒนาระบบการสื่อสารในทางที่ไม่ดี ในการหลอกลวงหรือมั่วเมาในสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควรให้กับผู้รับ ประกอบกับผู้รับสื่อขาดการคิดไตร่ตรองถึงประโยชน์และโทษของสิ่งที่ผู้สื่อต้องการ เนื่องจากการขาดวุฒิภาวะทางร่างกายและ จิตใจ ขาดการซึ่่นำและการควบคุมที่ดีในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่ได้มาปรับใช้กับตน จนก่อให้เกิดปัญหาต่อพฤติกรรม การแสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชน การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมนุษย์ ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับความเจริญที่มีอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาคุณภาพประชากรให้เป็นบุคคลที่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีเหตุมีผลในการคิดพิจารณา ตัดสิน เลือกกระทำตามการรับรู้ อย่างมีจิตสำนึก นับเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ดังนั้นการปูพื้นฐานที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เด็กมีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง เป็นบุคคลที่มีบุคลิกของการมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผล ไม่หลงเชื่อ สิ่งต่าง ๆ อย่างมกมาย มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าที่จะยืนหยัดในความคิดของตนเอง การศึกษาของ Ritchie & Phares (1969 อ้างถึงใน วณิชชา ฤกษ์ศิริ 2540) พบว่าลักษณะดังที่กล่าวเป็นลักษณะที่พบในบุคคลที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (Internal Locus of Control)

Rotter (1954) ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก โดยเขาเน้นว่า การศึกษานบุคลิกภาพเป็นการวิเคราะห์ถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมที่มีความหมายสำหรับบุคคลนั้น และพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ผลต่อเนืองที่ได้ เช่น เมื่อกระทำพฤติกรรมหนึ่งในสถานการณ์หนึ่งแล้วได้รับการเสริมแรงทำให้เกิดการกระทำซ้ำอีกในสถานการณ์เดิมหรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน จากการคาดหวังถึงผลต่อเนืองของการแสดงพฤติกรรม และแผ่ขยายสู่สถานการณ์อื่นต่อไป บุคคลที่เชื่อว่าเหตุการณ์ต่างๆไม่ว่าดีหรือร้ายที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการกระทำของตน หรือการตัดสินใจของตนเองทั้งสิ้น เรียกว่าเป็นผู้มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (Internal locus of control) ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากโชคชะตาฟ้าลิขิต ความบังเอิญ เคราะห์ โชคหรือดวง รวมทั้งบุคคลอื่น ผู้ที่มีอำนาจ หรือจากสิ่งอื่นๆภายนอกโดยตนเองไม่สามารถควบคุมได้จัดเป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน (External Locus of control)

อำนาจควบคุมตน (Locus of control) เป็นเรื่องที่ได้รับคามสนใจเป็นอย่างมากโดยได้มีการทำการศึกษาวิจัยถึงผลของการมีอำนาจควบคุมตนที่แตกต่างกันของบุคคล ต่อลักษณะการแสดงพฤติกรรมที่ต่างกัน เช่น ผลการศึกษาของ Strickland. (1977) พบว่า ผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนจะเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้ เชื่อในความสามารถของตนเอง พึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น ใช้เวลาในการไตร่ตรองเกี่ยวกับงานที่ทำมากกว่าที่จะเรียนรู้จากผู้อื่นหรืออิทธิพลของสังคมเพื่อช่วยในการตัดสินใจและให้ความสำคัญต่อความสำเร็จ รวมทั้งรู้จักศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับงานโดยไม่ต้องอาศัยคนอื่น และเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน ๆ มีทักษะในการเข้าสังคมได้ดีแม้จะเป็นบุคคลที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน โดยไม่รู้สึกลำบากใจ อีกทั้งจะจะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนจะเชื่อสิ่งต่างๆ ส่วนผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจภายนอกตน จะมีลักษณะตรงกันข้าม

นอกจากนี้ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนยังทำให้บุคคลเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูง(Hollander.1981) เด็กที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน สามารถทำให้ชีวิตของตนสนุก สนานได้เสมอ มีความสุขใจในสภาพที่ตนเป็น มีความวิตกกังวลและความเศร้าน้อย ทั้งนี้เพราะว่าเขารู้จักประเมินจุดเด่นจุดด้อยของตนได้อย่างแม่นยำ และสามารถที่จะต่อสู้กับสังคมและแก้ปัญหาส่วนตัวได้ดี นั่นคือเขาสามารถ

ปรับตัวเองได้ เขาชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน Warehime & Woodson (1971) พบว่า เด็กชายที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง จะมีความรู้สึกเป็นอิสระ พอใจกับงานของตนในปัจจุบัน ตื่นตัว ว่องไว มีกระบวนการคิดที่เป็นขั้นตอนแจ่มชัด ยอมรับและกล้าแสดงความต้องการของตน รู้สึกว่าตนปลอดภัยและพอใจในความสามารถของตน สำหรับเพศหญิงที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองจะมีความสงบปราศจากความวิตกกังวล รู้สึกว่าเรjingและปราศจากความเศร้าเสียใจ (รุ่งนภา ทีชะ 2521)

การศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอำนาจควบคุมตนกับพฤติกรรมต่างๆอันได้แก่ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน การเลือกอาชีพ การจัดการกับปัญหา ความเครียด และผลงานวิจัยเหล่านั้นแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองจะมีพฤติกรรมการแสดงออกในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือเสี่ยงอันตรายได้ดี มีความสามารถในการค้นหากฎเกณฑ์และข้อมูลจากสภาพการณ์ที่คลุมเครือ รู้จักใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการปรับตัวและเผชิญกับปัญหาได้ดี (อัญญรัตน์ จิรวงศ์จตุร 2526)

เหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอำนาจควบคุมตนต่อพฤติกรรม หากต้องการจะส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงปรารถนาจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอำนาจควบคุมตน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษารวบรวมข้อมูลและพบว่า อำนาจควบคุมตน เป็นตัวแปรทางบุคลิกภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้การสะสมจากประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวบุคคล โดยมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และจากการศึกษาค้นคว้าพบว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่น่าจะมีอิทธิพลต่ออำนาจควบคุมตน เช่น ปัจจัยด้านเพศ โดยพบว่าเพศหญิงมีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองสูงกว่าเพศชาย (Stroman, 1976 ; Bradley, 1974 ; Levenson ,1973) ปัจจัยด้านอายุมีการศึกษาพบว่าความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองอาจสูงขึ้น (Rohner, Chaille & Rohner , 1980) หรือลดลงได้ (Chubb & Fertman 1997) ตามอายุที่เพิ่มขึ้น ปัจจัยด้านระดับการศึกษาของบิดามารดา การศึกษาพบว่าเด็กที่พ่อแม่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความเชื่อในอำนาจควบคุมตนสูงกว่าเด็กที่พ่อแม่มีระดับการศึกษาต่ำ (Chance, 1965) และปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีการนำมาศึกษาและพบว่าอำนาจควบคุมตน มีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Franklin , 1963 ; Bradley, 1975 ; Rohner, et al 1980) จากที่กล่าวมาล้วนเป็นปัจจัยภายนอก แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เน้นปัจจัยภายใน อันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง (self esteem) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) เพื่อศึกษาดูว่าตัวแปรดังกล่าวสามารถจำแนกความสัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตน (locus

of control) ได้หรือไม่อย่างไร ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะทำการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ กลุ่มเด็กวัยรุ่น โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีอายุระหว่าง 15 - 16 ปี โดยประมาณทั้งนี้เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่พยายามแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองทำให้มีความมั่นคงและชัดเจนทางบุคลิกภาพ มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาปัจจัยอันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนเองของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. อำนาจควบคุมตนเอง (Locus of Control)

1.1 ความหมายของอำนาจควบคุมตนเอง (Locus of control)

Rotter (1966) ได้อธิบายว่า อำนาจควบคุมตนเองเป็นการรับรู้ของบุคคลว่า การเสริมแรง(ผลลัพธ์) ที่ตนเองได้รับว่าเป็นผลมาจากตัวเองหรือสิ่งแวดล้อม หรืออาจกล่าวได้ว่า ถูกกำหนดโดย แหล่งกำเนิดจากภายใน และแหล่งกำเนิดจากภายนอก เมื่ออยู่ในสภาวะการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง (Internal Locus of Control) จะรับรู้สาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต เป็นผลมาจากลักษณะพฤติกรรมหรือการกระทำของตน ซึ่งตรงข้ามกับ ผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง (External Locus of Control) จะรับรู้สาเหตุการณ์หรือผลใด ๆ ที่เกิดกับตนนั้น ไม่ได้เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง แต่เป็นผลลัพธ์ที่เกิดมาจากโชคชะตา เคราะห์กรรม ความบังเอิญ อำนาจและอิทธิพลของบุคคลอื่นที่ผลักดันให้ไปหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดฝัน หรือสาเหตุจากความซับซ้อนของแรงผลักดันรอบ ๆ ตัวเขา

นอกจากนี้ยังมีการให้คำนิยามของอำนาจควบคุมตนเองไว้อีกดังนี้ คือ อำนาจควบคุมตนเองเป็นโครงสร้างทางบุคลิกภาพที่อธิบายตามลักษณะความเชื่อของบุคคลถึงที่มาของแรงเสริมที่เขาได้รับ (Lawrence & Wimschel , 1975) เกี่ยวข้องกับการคาดหวังมากกว่าแรงจูงใจ (Lefcourt, 1966) ทั้งนี้อำนาจควบคุมตนเองไม่ได้บ่งชี้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีอำนาจมากน้อยเพียงใด แต่เป็นการแสดงถึงลักษณะหรือบุคลิกภาพของบุคคลว่ามีการรับรู้และความเชื่อแบบใด เช่น นักบริหาร หรือผู้นำอาจมีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง แล้วพบว่านักโทษ หรือคนพิการอาจมีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองก็ได้ ไม่จำเป็นที่ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองแล้วผู้พิการหรือนักโทษต้องเป็นผู้มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเองเสมอไป (Moursund , 1976) ทั้งนี้ขึ้นกับการเรียนรู้และประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับและพัฒนางานเกิดเป็นบุคลิกลักษณะเฉพาะตน

จากคำนิยามที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย สรุปได้ว่า ความเชื่อในอำนาจควบคุมตนเป็นการรับรู้หรือความเชื่อที่ว่า ผลการกระทำหรือแรงเสริมที่เขาได้รับเกิดจากอิทธิพลของสิ่งใด หากบุคคลเชื่อว่าทุกอย่างเกิดขึ้นไม่ว่าผลลัพธ์ที่ออกมาจะดีหรือร้ายล้วนเป็นสิ่งที่เกิดจากการตัดสินใจเลือกของตน ถือว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าผลของการกระทำมิได้ขึ้นจากตนเองแต่เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หรือจากโชคราะห์ตา หรือจากสิ่งที่ไม่เห็นเป็นการควบคุม หรือจากบุคคลผู้มีความอำนาจเหนือกว่าถือว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนกล่าวโดยสรุปได้ว่า อำนาจควบคุมตนคือการจำแนกบุคคลตามลักษณะของการรับรู้ของบุคคลในความรับผิดชอบของเขาต่อแรงเสริมที่เขาได้รับ

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอำนาจควบคุมตน

ผู้ที่เริ่มบุกเบิกการศึกษาเรื่องอำนาจควบคุมตน คือ Heider (1958) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน โดยเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมองย้อนหลังกลับไปของความเชื่อของคนเพื่อพยายามค้นหาสาเหตุของการกระทำของบุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม

ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ Locus of control มีดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Julian Rotter (1966) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเสนอแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพบนพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งได้จากประสบการณ์ที่ได้จากผู้อื่น ประสบการณ์ของคนการปฏิสัมพันธ์จะมีอิทธิพลต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยประสบการณ์ในอดีตมีผลต่อประสบการณ์ในปัจจุบันและประสบการณ์ในปัจจุบันสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในอดีตได้เช่นกัน Rotter มีสมมุติฐานว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยเป้าหมาย (goal-directed) โดยบุคคลจะพยายามเพื่อที่จะมุ่งตรงไปยังเป้าหมายที่ได้คาดการณ์ไว้ จะเห็นได้ว่าสำหรับ Rotter พฤติกรรมเกิดจากแรงจูงใจของบุคคลที่ถูกกำหนดโดยความคาดหวังถึงผลที่จะได้จากการกระทำและ นำมาซึ่งรางวัลในอนาคต การเสริมแรงเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวใกล้หรือออกห่างจากเป้าหมาย ลักษณะเด่นของ Rotter คือ การรวมแนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง ของ Bandura (1978) และการเสริมแรงของ Skinner (1953) เข้ามาไว้ด้วยกัน (Hjelle & Ziegler , 1992)

ประเด็นใหญ่ที่เห็นได้ชัดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Rotter คือ เป็นการทำนายพฤติกรรมมนุษย์ในสถานการณ์จำเพาะ ในการจะทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้แม่นยำเพียงใด Rotter เชื่อว่าขึ้นกับ

ตัวแปรที่สำคัญ 4 ตัว และขึ้นกับการวิเคราะห์ถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ตัวอย่างละเอียดรอบรอบ ตัวแปรทั้ง 4 ตัวที่ว่า คือ

1. ศักยภาพในการแสดงพฤติกรรม (Behavior Potential) เป็นพฤติกรรมที่น่าจะเกิดขึ้น เหตุการณ์ในสถานการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการคาดคะเนถึงความสัมพันธ์ถึงการเสริมแรงเพียงตัวเดียวหรือหลายตัว ตัวอย่างเช่น ในงานเลี้ยงมีคนดูหมิ่นคุณ คุณจะตอบโต้อย่างไร ในมุมมองของ Rotter โดยทั่วไปการที่ท่านจะตอบโต้แบบใดขึ้นอยู่กับทางเลือกของท่าน โดยท่านอาจจะขอให้เขากลับคำขอโทษท่าน หรือท่านอาจทำเป็นไม่รับรู้แล้วเลี่ยงไปสนทนากับคนอื่นที่ท่านรู้สึกดีด้วย หรือท่านอาจจะชกหน้าเขาทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ที่ท่านเลือกแล้วพิจารณาแล้วว่าท่านสามารถแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นได้ เช่นเดียวกับที่ท่านสามารถแสดงอาการรื่นเริงขบขันหรือการตะโกนได้ในสนามมวยแต่ไม่อาจทำเช่นนั้นได้ในงานพิธีศพ

2. ความคาดหวัง (Expectancy) เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดด้วยการเสริมแรงในผลลัพธ์ของพฤติกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตามเหตุการณ์ เช่นการที่ท่านจะตัดสินใจไปงานเลี้ยงหรือไม่มันขึ้นอยู่กับว่าประสบการณ์ในครั้งก่อนที่ท่านเคยไปนั้นท่านรู้สึกดีหรือไม่ ถ้าดีท่านก็คาดหวังว่างานนี้อาจจะทำให้ท่านรู้สึกดีเช่นเดียวกัน

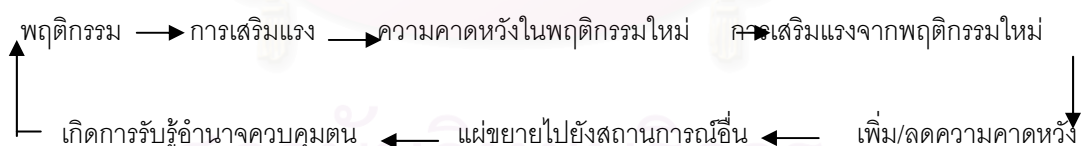
3. คุณค่าของการเสริมแรง (Reinforcement Value) คล้ายกับการคาดหวังโดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ครั้งก่อน จากสถานการณ์หนึ่งนำสู่สถานการณ์หนึ่ง ในช่วงเวลาหนึ่ง คนแต่ละคนจะมีความแตกต่างของการอยากได้การเสริมแรง เช่น คนบางคนอาจชอบที่จะได้ตัวชมภาพยนตร์ฟรีมากกว่าการได้ตัวชมละครเวทีฟรี อาจทั้งยังสัมพันธ์กับความแตกต่างของอารมณ์ และระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลในการให้ความสำคัญของตัวเสริมแรง ตามธรรมชาติของมนุษย์คาดหวังถึงรางวัลซึ่งเป็นผลจากกระทำ

4. สภาพทางจิต (Psychological situation) โดย Rotter เน้นถึงบทบาทหรืออิทธิพลของสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เช่น ถ้าเด็กคนหนึ่งมีผลการเรียนในเทอมที่แล้วไม่ดี จากเหตุการณ์นั้นทำให้เพื่อน ๆ ทำดีต่อเขา เอาใจเขา ดังนั้นในการทำนายพฤติกรรมของเขาเกี่ยวกับผลการเรียนว่าจะออกมาดีหรือไม่ดีต้องใช้ความระมัดระวัง ทั้งนี้เพราะเขาอาจใช้พฤติกรรมทางลบในคาดหวังต่อการแสดงพฤติกรรมเนื่องจากเขาอาจคาดหวังที่จะได้รับการเอาใจใส่จากเพื่อน ๆ อื่นจึงไม่ใส่ใจในการเรียนทำให้ผลการเรียนไม่ดีเช่นเดียวกับในเทอมที่ผ่านมาได้ จากตัวแปรที่กล่าวมาอาจสรุปในรูปของการคำนวณได้ดังนี้ คือ

$$\text{Behavior Potential} = \text{Expectancy} + \text{Reinforcement Value}$$

อำนาจควบคุมตนเป็นลักษณะทางบุคลิกภาพอันเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ดังที่ Rotter (1966) ได้อธิบายว่า เมื่อบุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปแล้วได้รับการเสริมแรง บุคคลนั้นจะเกิดความคาดหวัง (Expectancy) ว่า หากเขาแสดงพฤติกรรมเดิมซ้ำอีก ในสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับสภาพการณ์เดิม เขาก็จะได้รับการเสริมแรงอีก ถ้าหากเหตุการณ์เป็นไปตามที่เขาคาดหวังไว้ ความคาดหวังของเขาจะเพิ่มขึ้น หากผิดหวัง ความคาดหวังของเขาจะลดลง การลดหรือการเพิ่มความคาดหวังนี้จะก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งก่อน แล้วจึงขยายผลครอบคลุม (generalize) ไปยังพฤติกรรมอื่นหรือเหตุการณ์อื่นที่บุคคลนั้นรับรู้ว่าคุณคล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกับสภาพการณ์เดิม กลายเป็นบุคลิกภาพประจำตัวบุคคล ถ้าประสบการณ์ที่ผ่านมาได้รับการเสริมแรงบ่อยครั้งเมื่อแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น จะเป็นผลให้บุคคลนั้นเชื่อว่า สิ่งที่ได้รับการเสริมแรงเป็นผลที่เกิดจากทักษะหรือความสามารถของตนเองจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน แต่หากบุคคลรับรู้ว่าการกระทำของตนเองและการเสริมแรงเป็นอิสระต่อกัน (ไม่เกี่ยวข้องกัน) ทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณที่ได้รับหรือผลการกระทำเกิดจาก โชค ความบังเอิญ หรือสิ่งที่มีอิทธิพลเป็นตัวบังคานให้เกิดขึ้น จะทำให้บุคคลเชื่อว่าสิ่งที่ได้รับเป็นผลมาจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือการควบคุมของตน เป็นบุคคลที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน ทำให้มีความแตกต่างในความคิดเรื่องความสามารถ (competence) ความไร้อำนาจ (powerlessness) และความรู้สึกแปลกแยกและการสิ้นหวัง (learned helplessness)

อาจสรุปเป็นแผนภาพแทนคำอธิบายของ Rotter (1966) ซึ่งทฤษฎีได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเสริมแรง ความคาดหวัง และอำนาจควบคุมตน

Rotter (1966) ยืนยันว่ารางวัลไม่ได้เป็นตัวการที่ทำให้พฤติกรรมเพิ่มขึ้น แต่ความเชื่อของบุคคลที่ว่าบางสิ่งเป็นตัวนำมาซึ่งรางวัลต่างหากที่ทำให้พฤติกรรมเพิ่มขึ้น หากบุคคลไม่เชื่อว่ารางวัลที่พวกเขา

ได้รับเป็นผลมาจากบางสิ่งๆที่พวกเขาทำ พวกเขาจะไม่มี ความคาดหวังว่าพฤติกรรมของพวกเขาจะนำมาซึ่งรางวัลในอนาคต สรุปได้ว่ารางวัลไม่ได้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในอนาคต

1.2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจทางปัญญา (Cognitive Theory of Motivation)

Bernard Weiner (1972, 1979) ได้นำแนวคิด อานาจควบคุมตนของRotter (1966) Heider (1958) และทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation Theory) ของ Atkinson (1958,1964) มาพัฒนาเป็นทฤษฎีการระบุสาเหตุ (Attribution Theory) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่มาของพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมที่บุคคลอ้างว่าเป็นสาเหตุของการกระทำหรือผลกรรมที่ได้รับ เพื่อใช้ อธิบายถึง “ สาเหตุของการกระทำ ” โดยแบ่งเป็นสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ความสามารถ ความพยายาม ความยากของงานและโชค การอนุมานสาเหตุที่ทำให้เกิดความล้มเหลวหรือความสำเร็จ แบ่งเป็น 3 มิติ คือ

1. มิติของแหล่งของสาเหตุ (Locus of Causality) กำหนดขึ้นจากแหล่งที่บุคคลใช้ในการระบุเหตุของผลที่เกิด ประกอบด้วยสาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายใน หรือ ลักษณะส่วนตัว (Internal or personal factor) และสาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อม (External or Environment Factor)

2. มิติความคงที่ของสาเหตุ (Stability) กำหนดขึ้นจากลักษณะของสาเหตุนั้นว่าเป็นสาเหตุที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพการณ์หรือไม่ ซึ่งประกอบด้วย สาเหตุที่มีลักษณะคงที่ (Stable) และสาเหตุที่มีลักษณะไม่คงที่ (Unstable)

3. มิติของความสามารถในการควบคุมสาเหตุ (Controllability) กำหนดขึ้นจาก การรับรู้ของบุคคลว่า เขาสามารถควบคุมสาเหตุที่ทำให้เกิดผลการกระทำของเขาได้หรือไม่ มิตินี้ประกอบด้วย สาเหตุที่สามารถควบคุมได้ (Controllability) และสาเหตุที่ไม่สามารถควบคุมได้ (Uncontrollability)

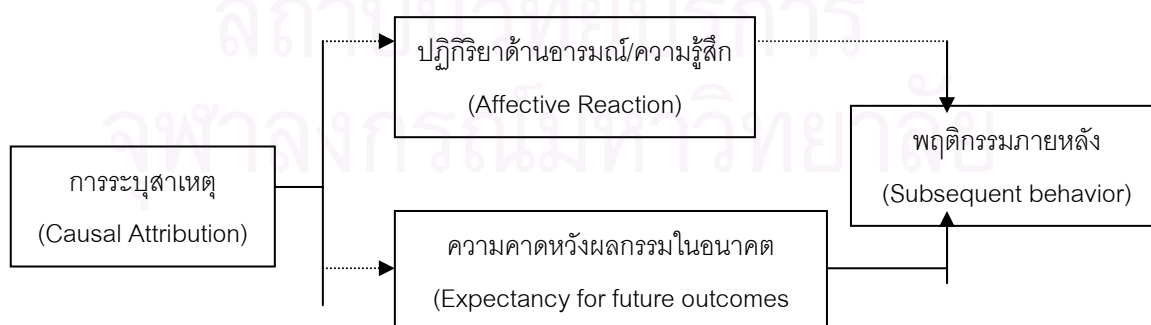
จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถแสดงโครงสร้างของการรับรู้สาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลว ได้ดังภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	สามารถควบคุมได้ (Controllable)		ไม่สามารถควบคุมได้ (Uncontrollable)	
	คงที่ (Stable)	ไม่คงที่ (Unstable)	คงที่ (Stable)	ไม่คงที่ (Unstable)
เหตุภายใน (Internal)	ความพยายามอย่าง สม่ำเสมอ (Stable effort of self)	ความพยายามชั่วขณะ (Unstable effort of self)	ความสามารถ (Ability of self)	ความเหน็ดเหนื่อย สภาวะอารมณ์และ ทักษะที่ขึ้นๆลงๆ ของ ตัวบุคคล (Fatigue,mood and fluctuations in skill of self)
เหตุภายนอก (External)	การช่วยเหลือของ ผู้อื่นที่สม่ำเสมอ (Stable effort of others)	การช่วยเหลือของผู้อื่นที่ไม่ สม่ำเสมอ (Unstable effort of others)	ความสามารถของผู้อื่น ความยากของงาน (Ability of others, task difficulty)	ความเหน็ดเหนื่อย สภาวะอารมณ์และ ทักษะที่ขึ้น ๆลง ๆ ของตัวบุคคลอื่นและ โชค (Fatigue,mood and fluctuations in skill of others, luck)

ภาพที่ 2 ตารางแสดงสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว จำแนกตามมิติของสาเหตุ 3 มิติ Weiner (1980)

จากรูปแบบทฤษฎีดังกล่าว Weiner ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการระบุสาเหตุ
ปฏิบัติการความรู้สึก และพฤติกรรมภายหลัง ดังภาพ

แผนภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุ ปฏิกริยาอารมณ์/ความรู้สึก และผลที่เกิดขึ้นภายหลัง (Weiner, 1980)

โดยความสามารถและความพยายามได้รับการระบุว่าสาเหตุมาจากความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (Internal Attribution) ซึ่งเป็นสิ่งที่คงที่ไม่มีเปลี่ยนแปลง ในทางตรงกันข้ามความยากง่ายของงานและโชคได้รับการระบุว่าสาเหตุมาจากความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตัวบุคคล (External attribution) ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาเช่นเดียวกับข้างต้น อันมีผลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรมของบุคคล ตัวอย่างเช่น หากบุคคลละระบุนสาเหตุของความล้มเหลวว่ามาจากความสามารถ เขาจะรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง แต่ถ้าเขาละระบุนสาเหตุของความล้มเหลวว่ามาจากการขาดความสามารถ เขาจะรู้สึกละอายใจ ทำให้มีพฤติกรรมเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้นเพราะคาดว่าจะประสบความล้มเหลวอีก การละระบุนสาเหตุจึงมีผลต่ออารมณ์/ความรู้สึก ความคาดหวังและพฤติกรรมในอนาคต ลักษณะการละระบุนสาเหตุของบุคคลจึงเป็นผลมาจากการรับรู้ของบุคคลแต่ละคนถึงอำนาจควบคุมตนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปความสำคัญของอำนาจควบคุมตนได้ว่า อำนาจควบคุมตนมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรม เป็นความเชื่อที่เกิดจากการเรียนรู้ถึงผลของการกระทำ ประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็กและส่งผลกระทบต่อความคาดหวังของบุคคลในการสถานการณ์ที่สืบเนื่องหรือคล้ายคลึงกันอันเป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงพฤติกรรม

2. วัยรุ่น

2.1 ความหมายของวัยรุ่น

“วัยรุ่น” ในภาษาอังกฤษตรงกับคำว่า “Adolescence” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Adolescere” หมายถึง เจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ (Maturity) อันเนื่องมาจากการมีพัฒนาการที่รวดเร็วด้านร่างกาย (Physical development) นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของจิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความคิดและสังคม เด็กวัยนี้มีความสนใจภาพพจน์ตนเอง (self image) มีความต้องการเป็นอิสระ ค้นหาความเป็นตัวเอง บางครั้งเกิดความสับสนทำให้มีการแสดงออกที่ขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัว เริ่มหันเข้าหาเพื่อนมากขึ้น ให้ความสนใจสิ่งแวดล้อมภายนอก จริงจังกับความคิดของตนเอง ทำให้ความคิดมีลักษณะเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง (egocentrism) และเป็นระยะที่เด็กมีการหลงตัวเองสูง (narcissism) แม้ว่าจะสามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้บ้างก็ตาม วัยรุ่นได้รับการแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ วัยรุ่นตอนต้น (pubertal phase) อายุระหว่าง 10 - 13 ปี วัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescence or transitional phase) อายุระหว่าง 14 - 16 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย (adolescent proper) อายุระหว่าง 17 - 20 ปี หรืออาจแยกเป็น

วัยรุ่นตอนต้น ช่วงอายุ 10 - 15 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย ช่วงอายุระหว่าง 16 - 20 ปี (วินด์ดา ปิยะศิลป์ และพนม เกตุมาน 2545)

ตามทฤษฎีของ Piaget (1952) เด็กอายุ 12-13 ปี มีพัฒนาการในขั้น Formal Operation (11-15 ปี) เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการขั้นสูงระดับวุฒิภาวะสูงสุด คิดเหมือนผู้ใหญ่ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีความคิดรวบยอดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ (abstract thinking) สามารถคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ตั้งสมมติฐานและทฤษฎีได้

เด็กวัยนี้สามารถที่จะเข้าใจภาวะเปรียบเทียบและคำสั่งได้จากการที่มีพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญาในการใช้เหตุผลในลักษณะของรูปธรรมได้ดี จึงเป็นวัยที่เหมาะสมจะสอนและฝึก ให้เกิดลักษณะบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ทั้งในด้านของความคิดและการกระทำ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาวิจัยของ พจนี จันทรวีระกุล (2515) ที่พบว่า ความเข้าใจการอ่าน ความเร็วและความถูกต้องในการอ่าน และความอยากรู้อยากเห็นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการวิจัยกับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีอายุระหว่าง 16 - 17 ปี โดยต้องการจำแนกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อำนาจการควบคุมตนเอง ซึ่งเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นวัยที่เริ่มมีเอกลักษณ์ที่มั่นคง เป็นตัวของตัวเอง สอดคล้องกับที่ Erikson (1963) กล่าวว่า การที่เด็กมีเอกลักษณ์ (identity) แสดงว่าเขามีความคิดรวบยอดหรือแนวคิดแล้วว่าตนเองมีจุดมุ่งหมาย ค่านิยม ความเชื่อที่แน่นอน และดำเนินชีวิตมุ่งไปแนวนั้น และรู้ว่าอะไรจะเป็นเหตุให้เขาบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นจึงสามารถจำแนกลักษณะของอำนาจควบคุมตนเองได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

Erikson (1963) ได้กล่าวในทฤษฎีของเขาว่า เด็กในวัยนี้ต้องการพัฒนาความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จ (industry) เพื่อให้เกิดการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ ซึ่งจะตรงกับแนวคิดของ Winner (1972, 1979) ที่กล่าวว่า ความสามารถ และความพยายามได้รับการระบุว่ามีสาเหตุมาจากความเชื่อในอำนาจการควบคุมภายในตนเอง

2.2 วัยรุ่นกับอำนาจควบคุมตนเอง

Lawrence & Winschel (1975 อ้างถึงใน รัตนพร มีสมบุญ 2537) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของอำนาจควบคุมตนเองว่าเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก โดยแบ่งเป็น 5 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 บุคคลจะเชื่อว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตโดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เป็นความล้มเหลวมาจากความเชื่อในอำนาจภายนอกที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

ชั้นที่ 2 บุคคลเริ่มเกิดความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองด้านการประสบความสำเร็จ ในขณะที่ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนด้านความล้มเหลวเริ่มลดน้อยลง

ขั้นที่ 3 บุคคลที่มีความสมบูรณ์ทางวุฒิภาวะ (Maturity) จะมีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนอย่างแท้จริง แม้ว่าจะยังคงเป็นเพียงความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนด้านประสบความสำเร็จอยู่ก็ตาม

ขั้นที่ 4 มีการเพิ่มการตระหนักรู้ถึงภาระรับผิดชอบและความรู้สึกกล้าที่จะเผชิญปัญหาความยากลำบากส่งผลให้เกิดความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนด้านประสบความสำเร็จและความล้มเหลวเพิ่มมากขึ้น

ขั้นที่ 5 เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนอย่างแท้จริง แสดงออกถึงความรับผิดชอบในผลของประสบการณ์ที่เป็นด้านความสำเร็จและความล้มเหลว ในปริมาณที่เท่า ๆ กัน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Crandall, et al. (1965) ที่ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของความเชื่อในอำนาจควบคุมตนว่ามีการพัฒนาจากวัยเด็กเล็กไปสู่เด็กโตและผู้ใหญ่ โดยเปลี่ยนจากผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลือมาเป็นผู้นับถือ ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนจะเพิ่มขึ้นตามอายุที่มากขึ้น และจะลดลงเมื่อถึงวัยชราเนื่องจากผู้สูงอายุมีความสามารถแห่งตนน้อยลง ต้องการการพึ่งพาบุคคลอื่นมากขึ้น รู้สึกว่าความสามารถในการควบคุมของตนน้อยลง และเริ่มมีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนมากขึ้น จากงานวิจัยที่กล่าวมาได้ยืนยันถึงความเหมาะสมที่ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาวิจัยอำนาจควบคุมตนในวัยรุ่น

3. ปัจจัยที่มีผลต่ออำนาจควบคุมตน

ปัจจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาในงานวิจัยนี้ว่ามีความสัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนมีดังนี้

3.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง (self esteem)

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการประเมินตนเองตามการรับรู้ (perceived self) เกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งที่ตนและความสัมพันธ์ที่ตนมีกับบุคคลอื่น เป็นทัศนคติทั้งทางบวกและทางลบ เป็นการตัดสินคุณค่าแห่งตน ทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ มีความสำคัญ ประสบความสำเร็จและมีคุณค่าส่งผลต่อความเชื่อและการแสดงออกของพฤติกรรม การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของ อัตมโนทัศน์ (self concept) (Rogers 1959)

อัตมโนทัศน์ (self concept)เป็นลักษณะของการคิดที่มีระบบ ประกอบด้วยการรับรู้คุณลักษณะของสิ่งที่เป็น “ตัวฉัน” และการรับรู้ความสัมพันธ์ที่ “ตัวฉัน” มีกับผู้อื่นและสิ่งอื่น รวมทั้งค่านิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทั้งในขณะที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว การรับรู้ตนเองเป็นการให้คุณค่า ค่านิยม

ข้อจำกัด ฯลฯ เป็นรายละเอียดของบุคคลเพื่อชี้บอกรวมชาติของตนเอง และใช้เปรียบเทียบกับผู้อื่น โดยอาศัยประสบการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลรอบข้าง ว่าตนเองมีความสามารถอะไร (Rogers 1959) อัทมโนทัศน์ จึงเป็นเรื่องความคิดที่เกี่ยวกับลักษณะของตนเองซึ่งอาจไม่ตรงกับที่เป็นจริงได้ บุคคลจะประเมินอัทมโนทัศน์ออกมาเป็นการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าจากการตรวจสอบตนเองด้านผลงาน ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานและค่านิยมส่วนบุคคลแล้วจึงตัดสินใจออกมาเป็นคุณค่าของตน ความรู้สึกต่อตนเอง อาจเป็นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว แต่จะแสดงออกให้บุคคลอื่นเห็นได้ด้วยลักษณะท่าทาง หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมภายนอก การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์ของความสำนึก และการกระทำต่าง ๆ ที่ บรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดคำชมเชยจากพ่อแม่หรือคนอื่น เป็นการสะสมความพึงพอใจต่อตนเองที่ละน้อย ๆ กลายเป็นความรู้สึกเชื่อมั่นถึงความสามารถที่ก้าวไปให้ถึงคุณค่า (value) ที่ได้ตั้งไว้ และทำให้เกิด การเห็นคุณค่าในตนเองในที่สุด (Coopersmith 1981)

3.2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทฤษฎีตัวตน (Self) ของ Rogers

Carl Ransom Rogers (1961) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเสนอทฤษฎีทางจิตวิทยาสมัยใหม่ที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งอธิบายถึงบุคลิกภาพของบุคคลที่เป็นพื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเอง คือ

1. การรู้สติ (conscious)
2. ระบบโครงสร้าง (organized structure)
3. การรับรู้ (perceptions) คุณค่า (values) และอุดมคติ (ideals)
4. สมมติฐานชั่วคราว (provisional hypothesis) เป็นรูปแบบที่ถูกสร้างโดยบุคคลทั้งที่เป็น

จริงและไม่เป็นจริง

Rogers (1961) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองคือการรู้สติ โดยหมายถึง ความเป็นจริงทุกอย่างที่เกิดขึ้นของบุคคลตั้งแต่เด็กจนตลอดชีวิตของบุคคลนั้น เป็นพัฒนาการของการรู้สติ ซึ่งไม่จำเป็นต้องถูกต้องเสมอไป ขึ้นอยู่กับมุมมองของความสามารถและคุณภาพที่เป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับจากสังคมและตัวของบุคคลนั้น ความล้มเหลว ความไม่สมดุล ความอ่อนแอ และขอบเขตที่จำกัดของการรับรู้ที่เป็นเหมือนเครดิต หรือในทางกลับกันอาจเป็นตัวบ่งชี้คุณค่าของบุคคลแต่ละบุคคลจากมุมมองของสังคม ซึ่งตัวตนประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ

1. อัทมโนทัศน์ (self concept) เป็นภาพที่ตนเองมองตนเองว่าเป็นคนอย่างไร มีความสามารถมากน้อยเพียงใด เป็นการรับรู้ที่เขาคิดว่าเขาเป็น

2. ตัวตนตามความเป็นจริง (real self) เป็นลักษณะของตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง แต่อาจไม่ถูกต้องเสมอไป

3. ตนตามอุดมคติ (ideal self) ตัวตนที่ตนเองอยากมี อยากเป็น เป็นความรู้สึกที่ตรงข้ามกับความ เป็นจริงที่เป็นอยู่ในขณะนี้

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า การเห็นคุณค่าในตนเองไว้ดังนี้

Posse & Melgosa (2001) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง คือ ระบบสัจฐานของภาพในใจ ของบุคคล (ideal self) ซึ่งสร้างขึ้นจากการรับรู้ถึงความสามารถ (competencies) หรือขอบเขตของตนเอง โดยระบบสัจฐานนี้จะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งสิ่งที่จะเป็นการกระทำต่อไปของบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นการรับรู้ในความเป็นจริงของตนเอง คือ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self-perception) การคาดหวังในตนเอง (self-expectation) ความสามารถของแต่ละบุคคลในการประเมินตนเอง (self-evaluation) ซึ่งเปรียบเสมือนบัตรที่แสดงเอกลักษณ์ภายในตน (Internal identity card) หากคนที่เกิดจากการรับรู้ และตน ในอุดมคติผสมผสานกันได้อย่างดี บุคคลก็จะมีค่าเห็นคุณค่าในตนเองในเชิงบวก (Pope , 1988) เป็น ลักษณะของความเชื่อมั่นและการนับถือตนเอง อันเกิดจากความเชื่อมั่นในควมมีคุณค่าของตนเอง Branden (1981)

James (1950 อ้างถึง สุภาพัญญ คชพลายุกต์ 2541) ได้เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น อัตราส่วนของคุณภาพที่เป็นจริงระหว่างความสำเร็จกับความคาดหวัง อาจแสดงออกได้ดังนี้

$$\text{การเห็นคุณค่าในตนเอง} = \frac{\text{ความสำเร็จ}}{\text{ความคาดหวัง}}$$

Maslow (1970) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของ มนุษย์ เป็นสิ่งปรารถนาสำหรับมนุษย์ทุกคนในสังคม รวมทั้งเป็นลักษณะสำคัญที่จะนำไปสู่การที่บุคคลจะ บรรลุความมีสัจการแห่งตน (self-actualizing person) เป็นความต้องการ ที่จะได้รับความเชื่อถือ การ สนับสนุนหรือการยอมรับนับถือจากผู้อื่นว่าเป็นคนที่มีค่าต่อสังคม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. ความรู้สึกนับถือตนเอง (self respect) เป็นทัศนคติที่มีต่อตนเอง เคารพและยอมรับ ในตนเองว่ามีความสำคัญสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ แสดงออกโดยมีความเชื่อมั่น พึ่งตนเองและมีความ เป็นอิสระ

2. ความรู้สึกต่อคุณค่าที่บุคคลอื่นมีต่อตน (esteem from others) ซึ่งเห็นได้จากการ ได้

รับการเอาใจใส่ ให้มีความสำคัญ มีศักดิ์ศรี ได้รับการยกย่องจากสังคม มีชื่อเสียง มีเกียรติ มีอำนาจ และความรุ่งเรือง

จากที่กล่าวข้างต้นอาจสรุปความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนจากการประเมินตนเองคุณลักษณะทั้งจากภายในตนและภายนอกตนที่สังคมเป็นตัวกำหนด แต่แต่ละบุคคลจึงมีความแตกต่างของระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้นกับความคาดหวังที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลและแต่ละสังคม

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการตีความองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ ถ้าบุคคลรู้สึกพอใจสิ่งที่ค้นพบในตนเองบุคคลก็จะตีความว่าตนเองมีความเห็นคุณค่าในตนเองสูง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับขั้นจากอัตมโนทัศน์ในวัยเด็กตอนต้นเป็นการรู้ถึงคุณค่าในตนเอง (self worth) ของเด็กวัยเรียนและมีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กวัยรุ่น

Coopersmith (1981) แบ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อพัฒนาการการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. การได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลรอบข้าง
2. การประสบความสำเร็จในชีวิต ตามสถานภาพของตนและการเห็นพ้องต้องกันของสังคม
3. ความพยายามที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการมีความทะเยอทะยานที่เหมาะสม
4. ขอบเขตของความสามารถที่วัดผลกระทบต่อบุคคลเพื่อให้เกิดสภาวะสมดุลย์

มีการศึกษาของ Coopersmith (1981) ถึงความแตกต่างของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของแต่ละบุคคล พบว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองโดยประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยภายในตน หมายถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่มีผลทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ประกอบด้วย

1.1 ลักษณะทางกายภาพ (Physical attributes) คือ ลักษณะทางกาย รูปร่างหน้าตา สุขภาพ ความแข็งแรง ส่วนสูง น้ำหนัก บุคลิกภาพ บุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีความเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ด้อย ทั้งนี้ขึ้นกับค่านิยมของแต่ละสังคม ด้วย

1.2 สมรรถภาพโดยทั่วไป ความสามารถและผลงาน (General capacity ,ability and performance) คือ ความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จตามที่ต้องการ ทั้ง 3 ปัจจัยล้วนมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการบ่งบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ได้กระทำ

ผ่านมา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับสติปัญญา หากเป็นเด็กวัยเรียนจะเน้นที่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

1.3 สภาวะทางอารมณ์ (Affective states) คือ ความสุข ความรู้สึกพอใจ หรือความวิตกกังวลที่อยู่ในตัวบุคคล อันเป็นผลจากการประเมินตนเองถึงผลที่ได้รับจากสิ่งที่ผ่านมา แล้วมีผลต่อการประเมินตนเองในเวลาต่อมา ถ้าประเมินตนเองในทางที่ดีจะมีความสุข ความพอใจ แต่ถ้าประเมินในทางที่ไม่ดี จะก่อให้เกิดความหดหู่ ท้อแท้ต่ออนาคต มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล (self values) มีความสำคัญในการที่จะประเมินตนกับสิ่งต่างๆที่บุคคลให้ความสำคัญ โดยทั่วไปคนส่วนใหญ่ใช้ค่านิยมของสังคมเป็นตัวตัดสินการเห็นคุณค่าของตนเอง

1.5 ความมุ่งมาดปรารถนา (Aspiration) คือ การตั้งเกณฑ์ที่บุคคลใช้ในการประเมินตนเอง จากการเปรียบเทียบผลงานหรือความสำเร็จของตนเองกับเกณฑ์ที่ตนเองตั้งไว้ ถ้าเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้จะทำให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่ม ในทางตรงข้ามถ้าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ บุคคลจะคิดว่าตนเองไร้ค่า

1.6 เพศ (sex) เป็นผลที่ได้รับจากสังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความแตกต่างตามบทบาททางเพศ จะเห็นได้จากการตีความของความสำเร็จที่แตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยเพศชายจะถูกมองว่าเกิดจากความสามารถแต่สำหรับเพศหญิงมักถูกมองว่าโชคหรือความพยายาม ดังนั้นจะพบว่าเพศชายมีความเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

1.7 ปัญหา ต่าง ๆ และโรคภัยไข้เจ็บ (Problem and Pathology) หมายถึง สุขภาพจิตทั่วไป ปัญหา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างจิตและกาย (Psychophysiological disorders) และการกระทำอันเป็นอันตราย ทั้งร่างกายและจิตใจ

2 ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บรรยากาศในครอบครัว ครอบครัวที่อบอุ่น สามารถเข้ากันได้ ให้ความรักและการดูแลเอาใจใส่ เป็นอย่างดี การให้อิสระในการคิดการกระทำ ทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเองสูง ตลอดจนบุคลิกภาพและค่านิยมของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อลูกเช่นกัน

นอกจากนั้นยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น โรงเรียนและการศึกษา เป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความสามารถอย่างอิสระ สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมั่นในทักษะ สถานภาพทางสังคม เป็นการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่น แสดงถึงตำแหน่งและบทบาททางสังคม และสุดท้ายคือสังคมและกลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มคนที่บุคคลต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วยและช่วยในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง (Rosenberg 1965)

ลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง

บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบแสดงความคิดเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มีลักษณะเป็นผู้นำกลุ่ม กระตือรือร้นต่อสิ่งใหม่ ๆ มองสิ่งต่าง ๆ ด้านดีโดยประเมินจากความสามารถ ทักษะทางสังคมและคุณสมบัติของตนอย่างรอบคอบมากกว่าการคิดฝันรวมทั้งการใช้ชีวิตอย่างยืดหยุ่นสามารถให้เหตุผลในสิ่งที่ตนทำได้อย่างชัดเจน มีความมั่นคงในจิตใจ มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าคนที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ Coopersmith (1971 , 1981) พบว่าบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะขาดความเชื่อถือในตนเอง ยึดมั่นในปมด้อย พยายามทำในสิ่งที่สังคมยอมรับ กลัวการทำให้ผู้อื่นโกรธ ไวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ปิดกั้นตนเอง คิดว่าตนไม่มีความสามารถเพียงพอ โดดเดี่ยว เหงา เก็บกด และหลีกเลี่ยงปัญหา หรือหลีกเลี่ยงความล้มเหลวจากการทำงาน

งานวิจัยที่ระบุว่าพัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมของพ่อแม่ในการปกครองและดูแลเด็ก โดยหากพ่อแม่มีการกำหนดและจำกัดขอบเขตพฤติกรรมอย่างคงเส้นคงวาแล้ว จะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าของตนเองสูง และยังพบตัวแปรอื่น ๆ อีกได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ เพศ ค่านิยมส่วนบุคคล สภาพอารมณ์ ความทะเยอทะยาน สถานภาพทางสังคม โรงเรียน การศึกษา และ เพื่อน ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นว่าล้วนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน

Cunningham & Berberian (1976) ศึกษาเด็กเกรด 3 และ 4 โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและกลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ พบว่า เด็กที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีลักษณะการตอบสนองต่อผลลัพธ์ในการประสบความสำเร็จและการล้มเหลวมากกว่า ในการอธิบายคะแนนที่ได้ พบว่าเด็กชายที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนสูงกว่าเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ แต่เด็กหญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีจำนวนไม่มากที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนสูงกว่าเด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ในประเด็นนี้สามารถนำเรื่องการคาดหวังทางสังคมต่อบทบาททางเพศของเพศหญิงมาอธิบายได้

ในการศึกษาวิจัยของ O'Malley & Bachman (1979) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จทางการศึกษา ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน รายได้ของครอบครัวที่สูงกว่าและการรับรู้ทางบวกกับคุณลักษณะการตั้งสติปัญญาของตนเอง

Prawat Grissom & Parish (1979) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักเรียน โรงเรียนประถม ขนาดกลางและขนาดใหญ่ พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองและ การรับรู้อำนาจควบคุมตน มีความสัมพันธ์กัน

อย่างสูงทั้งในเพศชายและเพศหญิง ในทั้ง 3 สถาบันการศึกษาและมีความสัมพันธ์กันในระดับ .58-.66

การศึกษาของ Lawrence (1987) พบว่า เด็กที่มีระดับการควบคุมตนเองและมีความเป็นตัวของตัวเองสูง จะมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และประสบความสำเร็จในการศึกษา เด็กจะกระตือรือร้น ชอบความท้าทายที่แปลกใหม่ และเด็กที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะเรียนหนังสือด้วยความวิตกกังวลสูงขึ้น รวมทั้งได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการเรียนเพียงเล็กน้อย เด็กจะเหนื่อยหน่ายการเรียน ทำให้เด็กพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เขาได้รับความกดดัน

3.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 หมายถึง ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง ส่วนในความหมายตามพจนานุกรมการศึกษาของสหรัฐอเมริกา โดย Good (1973) นักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ว่า เป็นกระบวนการคิดอย่างมีหลักการ มีการประเมินอย่างรอบคอบต่อข้ออ้างและหลักฐาน และใช้กระบวนการทางตรรกวิทยา (logic) ได้อย่างสมเหตุสมผล

นักการศึกษา นักสังคมวิทยา นักปรัชญาและนักจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ” ดังนี้

Decaroli (1973 อ้างถึงใน อรรถพรณ ลีอนุวัตรชัชย 2543) กล่าวถึงองค์ประกอบและทักษะสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการนิยาม ประกอบด้วย ความสามารถในการกำหนดปัญหา การทำความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาที่มีอยู่
2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาคำตอบ ประกอบด้วย การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การหาหลักฐาน การตัดสินระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือ ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกัน ข้อมูลที่ไม่จำเป็น การจัดระบบของข้อมูล การระบุข้อสันนิษฐาน การจำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นและการระบุอคติ
3. การกำหนดสมมติฐาน การคิดถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและเลือกสมมติฐานที่เป็นไปได้มากที่สุด
4. การสรุปอย่างสมเหตุสมผลโดยใช้ตรรกศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลทั้งในด้านการอุปนัยและการนิรนัย
5. การประเมินผล โดยอาศัยเกณฑ์การประยุกต์ ใช้การพยากรณ์ผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ ตามความน่าเชื่อถือและการกำหนดความสมเหตุสมผล

6. การประยุกต์เป็นการสรุปอ้างอิงและการนำไปปฏิบัติ

Dewey (1933 อ้างถึงในสุริรัตน์ ไชยสุริยา 2543) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองอย่างกระตือรือร้น ไม่ลดละและมีความรอบคอบต่อความเชื่อหรือความรู้ต่าง ๆ โดยอาศัยหลักฐานมาสนับสนุนความเชื่อหรือรู้นั้น รวมทั้งข้อสรุปอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้อธิบายขอบเขตของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า มีขอบเขตอยู่ระหว่าง 2 สถานการณ์ คือ การคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยากสับสนและสิ้นสุดด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

Norris & Ennis (1985) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง

1. การคิดอย่างมีเหตุผล คือ การใช้เหตุผลที่ดี
2. การคิดอย่างไตร่ตรอง คือการมีสติในการค้นหาเหตุผลที่ดีและใช้เหตุผลที่ดีนั้น
3. การคิดอย่างมีจุดสนใจ คือ การคิดอย่างมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. การตัดสินใจที่เชื่อหรือทำ คือ การประเมินข้อความ และลงมือกระทำ
5. การจัดการและความสามารถ คือ ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจและแนวโน้มในการใช้ความสามารถนั้น

Watson & Glaser (1964 อ้างถึง ประเทืองทิพย์ นวพรไพศาล 2534) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ว่าเป็นการคิดที่ประกอบด้วย ทักษะคิด ความรู้ ทักษะ โดยที่ทักษะคิด หมายถึง ความคิดที่มีต่อการแสวงหาความรู้ และยอมรับการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง แล้วใช้ความรู้ด้านการอนุมาน การสรุปใจความสำคัญ และการสรุปเป็นกรณีทั่วไปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ รวมทั้งมีการตัดสินใจจากหลักฐานอย่างสมเหตุสมผลสอดคล้องกับหลักตรรกวิทยา ตลอดจนทักษะในการใช้ทักษะที่คิดและความรู้ดังกล่าวมาประเมินและตัดสินใจความถูกต้องของข้อความ

จากนิยามของการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการทางปัญญาในการจัดการข้อมูลที่ได้รับ โดยใช้การคิดวิเคราะห์ในประเด็นและแง่มุมต่าง ๆ การพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบและสมเหตุสมผล จากความรู้ ประสบการณ์เดิมของบุคคลอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ การประมวลผลและการหาข้อสรุปของสิ่งนั้น ๆ ตามความเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมและค่านิยมของตน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการคิดของสมองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของสัญลักษณ์ ได้แก่ คำพูด ท่าทาง หรือสื่อทางภาพ Hilgard (1962 อ้างถึงใน สุพรรณณี สุวรรณจรัส 2543) ได้แบ่งการคิดเป็น 2 ประเภท คือ

1. การคิดเชื่อมโยง (associative thinking) เป็นการคิดที่เกิดโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือไม่มีเป้าหมาย คิดไปเรื่อย ๆ ไม่มีข้อสรุปได้แก่ การคิดแบบเสรี (Free association) ไม่มีตัวกำหนดรูปแบบหรือทิศทางของการคิด การฝันกลางวัน (day dreaming) การฝัน (night dreaming)

2. การคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย (directed thinking) หรือเป้าหมายโดยตรง เป็นการคิดที่บุคคลเริ่มใช้ความรู้พื้นฐานในการกลั่นกรองการคิดที่เพื่อฝัน การคิดที่ไร้เป้าหมายให้มีทิศทางขึ้น ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) การคิดสร้างสรรค์ (creative thinking)

เมื่อนำการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาเชื่อมโยงกับทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Piaget (1896) (Piaget's Theory of Intellectual development) ผู้ซึ่งเชื่อว่าเชาวน์ปัญญาเกิดจากการประสบการณ์ของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ (interaction) อย่างต่อเนื่องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวทำให้เกิดการปรับตัว (adaptation) ให้เกิดความสมดุล (equilibrium) ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมทั้งทางชีวภาพและสังคม กระบวนการดังกล่าวทำให้บุคคลสามารถพัฒนาความสามารถทางสมองในการคิดอย่างรอบคอบ สมเหตุสมผล โดยกระบวนการปรับตัวประกอบด้วย กระบวนการย่อย 2 กระบวนการ ได้แก่ การดูดซึมเข้าสู่โครงสร้าง (assimilaion) คือ การตีความหรือการรับข้อมูลจากภายนอกเข้าสู่โครงสร้างทางความคิด โดยอาศัยความรู้หรือวิธีการที่มีอยู่แล้ว และการปรับโครงสร้าง (accomodation) คือ การที่เราสังเกตคุณสมบัติตามความเป็นจริงของวัตถุหรือสิ่งแวดล้อม แล้วปรับโครงสร้างทางความคิดของเราให้เข้ากับความจริง ดังนั้นการดูดซึมเข้าสู่โครงสร้างเป็นการปรับกระบวนการสิ่งแวดล้อมภายนอกให้เข้ากับโครงสร้างความคิดของเรา และการปรับโครงสร้างจึงเป็นการปรับโครงสร้างทางความคิดของเราให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

Sternberg (1985 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณีและคณะ 2544) ได้อธิบายความสามารถทางปัญญาโดยเสนอทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามเกลียว (Triarchic Theory of Human Intelligence) ซึ่งประกอบด้วย 3 ทฤษฎีย่อย คือ

1. ทฤษฎีย่อยของความสอดคล้องกับบริบทสังคม (Contextual Subtheory) เป็นความสามารถทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรมของบุคคล พฤติกรรมที่เฉลียวฉลาดในบริบทของสังคม ประกอบด้วย 1) ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

(adaptation) ตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 2) การเลือก (selection) สิ่งที่มีอำนาจประโยชน์สูงสุดและ 3) ความสามารถในการดัดแปลงและปรับแต่ง (shaping) ให้เหมาะสมกับทักษะความสนใจและค่านิยมของตน

2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) ซึ่งอธิบายถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางปัญญา เป็นการเรียนรู้ที่จะนำประสบการณ์มาใช้ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการแก้ปัญหา และ 2) ความคล่องในการประมวลผลข้อมูลที่มี โดยงานหรือสภาพการณ์นั้นต้องมีลักษณะที่แปลกใหม่แต่ไม่ใช่สิ่งใหม่ทั้งหมด หรือเมื่อเขาอยู่ในกระบวนการของการปฏิบัติที่ต้องเป็นไปในอัตโนมัติ ในการทำงานที่กำหนดให้

3. ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบ (Componential Subtheory) อธิบายถึงโครงสร้างและกลไกที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมทางปัญญา กระบวนการคิดซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

3.1. องค์ประกอบด้านการปรับความคิด (meta –components) ซึ่งควบคุมกระบวนการประมวลความรู้ของบุคคล ช่วยให้บุคคลดำเนินการคิดและประเมินผลที่ได้จากการคิด

1.2. องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (performance components) เป็นกระบวนการลงมือปฏิบัติตามการตัดสินใจสั่งการ เป็นกระบวนการที่ทำงานควบคู่กันไประหว่างการปรับความคิดและการปฏิบัติ เพื่อช่วยในการแก้ปัญหา

3.3. องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (knowledge -acquisition components) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสติปัญญาที่ต้องอาศัยกระบวนการคัดเลือก เข้ารหัสข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดภาพรวม แล้วเลือกเปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเพื่อรับเอาความรู้ใหม่เข้ามาไว้ในระบบความจำ

โดย Sternberg (1985) เชื่อว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความคิดที่อยู่ใน องค์ประกอบด้านการปรับความคิด (meta components) ซึ่งช่วยให้บุคคลดำเนินการคิดและประเมินผลได้จากการคิดเป็นกระบวนการขั้นสูงที่ใช้ในการวางแผน ติดตาม ประเมินการปฏิบัติงาน และกำหนดทิศทางในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

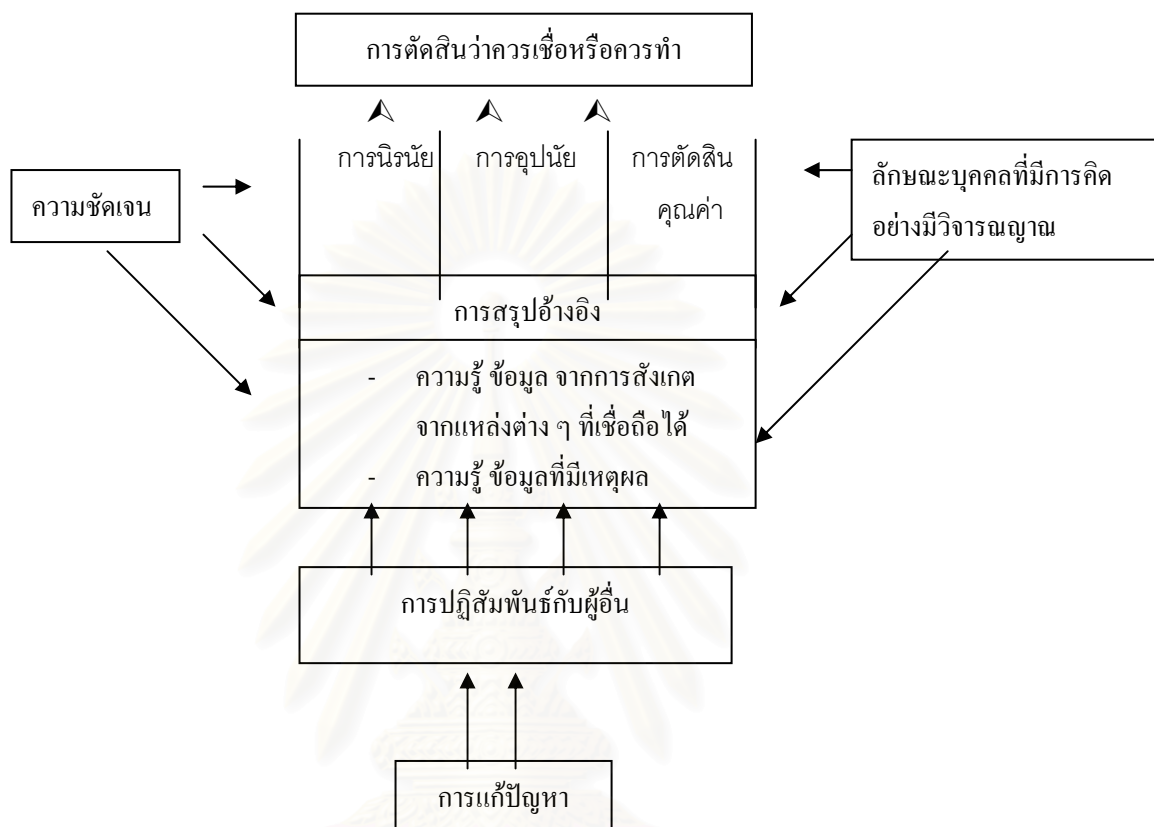
นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญา (Structure of Intellectual Theory) ของ Guilford (1959 อ้างถึงใน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ 2530) ซึ่งอธิบายถึงความสามารถทางสมองที่ปรากฏ ได้ในลักษณะของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เรียกว่าองค์ประกอบและสามารถตรวจสอบได้ด้วยแบบสอบที่เป็นมาตรฐาน โดยจัดระบบคุณลักษณะให้อยู่ในรูปของลูกบาศก์ ขนาดใหญ่ ประกอบด้วยหน่วยจุลภาค จำนวน 120 หน่วย และนิยามคุณลักษณะของเขาวนปัญญาว่าประกอบด้วย 3 มิติ (three dimensional model) ดังนี้

1. มิติด้านเนื้อหา (Contents) หมายถึง สิ่งเร้าที่รับรู้ใช้เป็นสื่อก่อให้เกิดความคิด แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ 1) เนื้อหาที่เป็นรูปภาพ (Figural) 2) เนื้อหาที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic) 3) เนื้อหาที่เป็นภาษา (Semantic) 4) เนื้อหาที่เป็นพฤติกรรม (Behavioural)
2. มิติด้านปฏิบัติการ (Operation) หมายถึง กระบวนการคิดที่สร้างขึ้นมาซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 5 ชนิด คือ 1) การรู้และความเข้าใจ (cognition) 2) การจำ (memory) 3) การคิดนอกเนกนัย (divergent thinking) 4) การคิดแบบเอกนัย (convergent thinking) 5) การประเมินค่า (evaluation)
3. มิติด้านผลผลิต (Product) หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานมิติ ด้านเนื้อหาและด้านปฏิบัติการเข้าด้วยกันเป็นผลผลิต เมื่อสมองรับรู้สิ่งเร้า ทำให้เกิดการคิดในรูปแบบต่าง ๆ กัน 6 ชนิด คือ 1) หน่วย (units) 2) จำพวก (classes) 3) ความสัมพันธ์ (relations) 4) ระบบ (system s) 5) การแปลงรูป (transformations) 6) การประยุกต์ (implications)

ตามแนวคิดของ Guilford การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการผสมผสานระหว่างองค์ประกอบ ทั้ง 3 มิติ เมื่อบุคคลพบกับปัญหาจากสิ่งแวดล้อมบุคคลจะทำความรู้จักกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของ ปัญหา และสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหา โดยการแปลงรูปให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ในส่วนของความจำ บางครั้ง อาจมีการแก้ไขข้อมูลก่อน จากนั้นจะประเมินกลั่นกรองเพื่อแยกประเภทข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ไม่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและหาทางออกของปัญหาซึ่งอาจมีทางเลือกหลายทางโดยใช้กระบวนการคิดทั้งเอกนัยและเอกนัย สลับกันตามลักษณะของปัญหา ซึ่ง Guilford ได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการคิดอย่างมี วิจารณญาณนั้นแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบคือ 1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา 2. องค์ประกอบทางด้านการแก้ปัญหา แบ่งออกเป็น เอกนัยและอเนกนัย และ 3. องค์ประกอบด้านการประเมิน

ทฤษฎีของ Ennis (1985) (Ennis Theory) ได้นิยามการคิดอย่างมีวิจารณญาณครั้งแรกใน ปี ค.ศ. 1962 และได้ปรับขยายคำนิยามให้ครอบคลุมมากขึ้นในปี ค.ศ. 1985 และได้เขียนหนังสือร่วมกับ Norris มีชื่อว่า “ Evaluating Critical Thinking” โดยกล่าวว่าบริบทของการคิดเกิดจากการที่บุคคล มีปฏิสัมพันธ์กับ บุคคลอื่น และมีความเกี่ยวข้องกับการอ้างเหตุผลโดยที่ ผู้คิดจะต้องใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนที่จะ ตัดสินใจเชื่อ หรือลงมือปฏิบัติตามการอ้างเหตุผลนั้น ซึ่งแสดงได้ด้วยแผนภูมิดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4 รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณสู่การแก้ปัญหาของ Robert H. Ennis. (1985)

ลักษณะการแสดงพฤติกรรมของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นพฤติกรรมภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกภายนอกได้มีผู้อธิบายลักษณะการแสดงออกของผู้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้คือ

1. ด้านการระบุประเด็นปัญหา (Identify problem) เป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการระบุหรือกำหนดความหมายของปัญหาที่ชัดเจน
2. ด้านการรวบรวมข้อมูล (Collecting information) เป็นผู้ที่สังเกตปรากฏการณ์ต่างๆ มีการสังเกต การสนทนา การสอบถาม และรู้จักเลือกหาข้อมูลที่ถูกต้องและเกี่ยวข้องกับปัญหา
3. ด้านการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility of source of information) เป็นบุคคลที่ไม่ใช่การคาดเดา พิจารณาตรวจสอบข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพว่ามาจากแหล่งใดและมีความน่าเชื่อถือเพียงใด

4. ด้านการแยกแยะความแตกต่างของข้อมูล (Identify information) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการจำแนกประเภทความแตกต่างของข้อมูล รวมทั้งการมองเห็นความแตกต่างของแนวคิดที่ซ่อนอยู่ในข้อมูลที่ปรากฏ

5. ด้านการตั้งสมมติฐาน (Hypothesis) เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับการตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหาและมองทางเลือกในการแก้ปัญหาหลาย ๆ ทาง

6. ด้านการสรุปข้อมูล(Conclusion) เป็นผู้ที่ใช้เหตุผลแบบอุปนัย (การให้เหตุผลโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่าง ๆ แล้วสรุปลงเป็นกฎ) และนิรนัย (การให้เหตุผลที่ดำเนินจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย) เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีการใช้เหตุผลในการตัดสินใจตามหลักฐานที่มีอยู่

6. ด้านการประเมินผล (Evaluation) เป็นผู้ที่มีการสรุปจากหลักฐานที่มีอย่างเพียงพอในการยืนยันข้อสรุปและสามารถพิจารณาข้อสรุปใหม่เมื่อมีข้อมูลใหม่เพิ่มเติม

Norris & Ennis (1989) สรุปลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. ค้นหาข้อความที่ชัดเจนของประเด็นหรือข้อคำถาม
 2. ค้นหาเหตุผล
 3. พยายามแสวงหา รัับรู้ข้อมูลที่ดี
 4. ใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้และอ้างอิงแหล่งข้อมูลนั้น
 5. คำนึงถึงสถานการณ์รวมทั้งหมด
 6. คงความสอดคล้องของประเด็นสำคัญ
 7. จดจำเรื่องเดิมหรือความรู้พื้นฐาน
 8. ค้นหาทางเลือกต่าง ๆ
 9. เปิดใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยใช้เหตุผลเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นผลที่ได้รับการยอมรับ
 10. ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลและเหตุผลอย่างเพียงพอ
 11. มีจุดยืนและสามารถเปลี่ยนแปลงจุดยืนได้ถ้ามีหลักฐานและเหตุผลเพียงพอ
 12. ค้นหาความถูกต้องให้มากที่สุด
 13. จัดเรื่องราวที่ซับซ้อนให้มีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอน
 14. นำความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้
 15. มีความไวต่อความรู้สึก ระดับความรู้และการอ้างเหตุผลของผู้อื่น
- มีผู้ที่ให้ความสนใจศึกษาถึงความเกี่ยวข้องระหว่างความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

Marra (1997 อ้างถึง อุษา ธนาบุญฤทธิ์ 2544) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รูปแบบการเรียน และ อำนาจควบคุมตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูง และรูปแบบการเรียนที่ใช้การคิดและลงมือปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงและมีสัมฤทธิ์ผลการเรียนสูง ผลทางการเรียนสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุขสม โถวเจริญ (2541) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลราชชนนีนีภาคใต้ จำนวน 336 คน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อในอำนาจภายในตนเองสูงจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อในอำนาจภายนอกตนเอง และการศึกษาของ บุษกร ดำคง (2542) โดยใช้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนุก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับที่ อุษา ธนาบุญฤทธิ์ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) จำนวน 2 ตัวแปร

การเห็นคุณค่าในตนเอง (self - esteem)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) มี 1 ตัวแปร แบ่งเป็น 2 ระดับคือ

ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง (Internal locus of control)

ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง (External locus of control)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนหอวัง โรงเรียนชิโนรส โรงเรียนอินทราภิรมย์ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย และโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เป็นเด็กนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมตนในตนจำนวน 150 คนและเด็กนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมตนภายนอกตนจำนวน 150 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 300 คน

คำจำกัดความในการวิจัย

1. อำนาจควบคุมตน หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบวัดอำนาจควบคุมตนสำหรับเด็ก (Nowicki -Strickland Locus of Control Scales for Children :CNSIE) ของ Nowicki และ Strickland (1973) จำนวน 37 ข้อ
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง คะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Coopersmith Self-esteem Inventories : CSEI) ของ Coopersmith (1984) จำนวน 58 ข้อ
3. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง คะแนนรวมที่ได้จากการทำแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยได้แปลและเรียบเรียงจากแบบวัด Cornell Critical Thinking Test (CCTT) level X ที่สร้างโดย Ennis , Millman , & Tomko (1985) จำนวน 76 ข้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ความรู้ทางวิชาการดังนี้ คือ

1. ทำให้ทราบถึง ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมอำนาจควบคุมตนของเด็ก
2. เพื่อใช้ผลการวิจัยในการส่งเสริมความเชื่อในอำนาจควบคุมตนในตนของเด็กมัธยมศึกษา
3. เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในเรื่องอำนาจควบคุมตนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจควบคุมตนเองของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ทั้งเพศชายและหญิง ในโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยทำการสุ่มเลือกแบบง่ายตามเขตการปกครองการศึกษาที่ทางสำนักงานทะเบียนราษฎร กรุงเทพมหานคร ได้ทำการแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 3 เขต ด้วยกัน ทำการสุ่มเลือกโรงเรียนเขตละ 2 โรงเรียน รวม 6 โรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

เขตการศึกษาที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนหอวังและโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย ทำการทดสอบนักเรียนทั้งสิ้น 387 คน

เขตการศึกษาที่ 2 ได้แก่ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยและโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง ทำการทดสอบนักเรียนทั้งสิ้น 390 คน

เขตการศึกษาที่ 3 ได้แก่ โรงเรียนวัดอินทารามและโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย ทำการทดสอบนักเรียนทั้งสิ้น 357 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการที่ได้จากการสุ่มเลือก โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ยื่นต่อฝ่ายวิชาการของแต่ละโรงเรียน เสนอขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ในการสุ่มเลือกห้องเรียนผู้วิจัยขอให้ทางโรงเรียนเป็นผู้กำหนดตามความสะดวกของทางโรงเรียน ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาของการเรียนในภาคเช้า โดยขอเป็นคาบเรียนที่ 1 2 หรือ 3 เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายหรือขาดสมาธิในการตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ 1 อันประกอบด้วยแบบวัด 2 แบบ คือ แบบวัดอำนาจควบคุมตน ให้นักเรียนแต่ละโรงเรียนที่ทำการสุ่มเลือก โรงเรียนละ 3-5 ห้องตามแต่ขนาดโรงเรียนแล้วให้นักเรียนทั้งหมดของห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปกติมีนักเรียนห้องละ 45 คนขึ้นไป รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 1,134 คน ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ถูกต้องทั้งหมด 1,122 ฉบับ โดยผู้วิจัยทำการจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม โดยทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการตรวจคะแนนของแบบวัดอำนาจควบคุมตน โดยผู้วิจัยใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 ขึ้นไป (ได้คะแนนตั้งแต่ 19 คะแนนเป็นต้นไป) เป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนและ ใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 ลงมา (ได้คะแนนตั้งแต่ 10 คะแนนลงมา) เป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน ดังรายละเอียดอยู่ในตารางที่ 13 ของภาคผนวก ข. ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 413 คน ดังแสดงในตารางที่ 1 แล้วสุ่มเลือกกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนให้เหลือจำนวน 150 คน โดยวิธีการจับสลากรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 300 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอำนาจควบคุมตนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

โรงเรียน	ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 ลงไป)	ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 ขึ้นไป)
หอวัง	16	8
สันติราษฎร์วิทยาลัย	15	13
วัดอินทาราม	45	12
ชินอรสวิทยาลัย	82	31
ฤทธิยะวรรณาลัย	79	70
ดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	26	16
รวม	263	150

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. แบบวัดอำนาจควบคุมตนสำหรับเด็กตามแนวคิดของ Nowicki & Strickland (Nowicki-Strickland Locus of Control Scales for Children : CNSIE, 1973)
2. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของ Coopersmith (Coopersmith Self-esteem Inventories : CSEI, 1967)
3. แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ Ennis , Millman & Tomko (Cornell Critical thinking Test : CCTT, 1985)

1. แบบวัดอำนาจควบคุมตนตามแนวคิดของ Nowicki-Strickland Locus of Control Scales for Children : CNSIE, 1973)

Nowicki & Strickland (1973) ได้สร้าง (Nowicki-Strickland Locus of Control Scales for Children : CNSIE) โดยได้พัฒนาแบบวัดจากหัวข้อคำถามจำนวน 102 ข้อ ตัดออกเหลือ 59 ข้อ โดยนักจิตวิทยาคลินิกที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน และทำการทดสอบอีกกับกลุ่มเด็กเกรด 3 ถึง 9 จำนวน 152 คน เหลือข้อคำถามจำนวน 40 หัวข้อ ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 2 ระดับ จาก 0 ถึง 1 ใช้คำตอบ ใช่ ไม่ใช่ เป็นแบบวัดที่ใช้ในการทำนายความเชื่อในอำนาจควบคุมตนของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับความเชื่อมโยงและการควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของตน เกี่ยวกับผลการเรียน เรื่องผิดธรรมชาติ ผลการกระทำที่สัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ได้แก่ บิดา มารดา เพื่อนและครู พิสัยคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0 ถึง 40 ถ้าได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน

(External) ส่วนผู้ที่มีคะแนนต่ำแสดงว่ามีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (Internal)

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของ Nowicki & Strickland (1973) มาแปลเป็นภาษาไทยและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยมีเกณฑ์การตัดสินจากความเห็นพ้องต้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน แล้วนำข้อแนะนำดังกล่าวมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อคำถามที่แสดงถึงความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน จำนวน 18 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 2 4 6 9 13 15 20 22 25 26 29 30 31 33 37 39 และ 40

ข้อคำถามที่แสดงถึงความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกคน จำนวน 22 ข้อ ได้แก่ข้อ 3 5 7 8 10 11 12 14 16 17 18 19 21 23 24 27 28 32 34 35 36 และ 38

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบ	ข้อคำถามที่เป็น Internal	ข้อคำถามที่เป็น External
ใช่	0	1
ไม่ใช่	1	0

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดไปตรวจสอบหาค่าความตรงและความเที่ยงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางกะปิ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาในงานวิจัยนี้ จำนวน 47 คน ทำ

ผู้วิจัยได้หาความตรงของแบบสอบโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆ ทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) พบว่ามีข้อกระทงที่มีนัยสำคัญต่ำ จำนวน 3 ข้อ จึงนำข้อกระทงที่มีนัยสำคัญต่ำดังกล่าวมาปรับปรุงภาษาเพื่อให้เหมาะสมและนำไปทดสอบอีกครั้ง ซึ่งยังได้ค่านัยสำคัญต่ำอีกจึงพิจารณาตัดข้อกระทง จาก 40 ข้อ เหลือข้อกระทง 37 ข้อ โดยตัดข้อที่ 1 13 และ 30 ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 14 ของภาคผนวก ก. มีค่านัยสำคัญสูง ตั้งแต่ 0.316 - 0.562

ผู้วิจัยหาความเที่ยงของแบบวัดโดยวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสอดคล้องภายในเท่ากับ 0.8935

2. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Coopersmith Self-esteem Inventories : CSEI)

เป็นแบบวัดที่ Coopersmith (1967) สร้างขึ้นเพื่อวัดการเห็นคุณค่าตนเอง โดยมีพื้นฐานจากแนวคิดของ Roger & Dymond (1954) เป็นหลัก เพื่อใช้วัดมุมมองเกี่ยวกับตนเองในหลายแง่มุมต่าง ๆ นับเป็นแบบวัดที่ได้รับความนิยมอย่างมาก เป็นมาตรวัดประเมิน 2 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ มีพิสัยของคะแนนอยู่ในช่วง 0-58 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 58 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1.การเห็นคุณค่าตนเองโดยทั่วไป (General Self-Esteem Scale) มี 27 ข้อ

- เป็นข้อความด้านบวก 9 ข้อ ได้แก่ 2 10 21 23 24 29 36 41 45 57
 - เป็นข้อความด้านลบ 18 ข้อ ได้แก่ 1 3 8 9 15 16 17
- 22 30 31 37 38 43 44 50 51 52 58
2. การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม (Social Self-Esteem Scale) มี 8 ข้อ
- เป็นข้อความด้านบวก 4 ข้อ ได้แก่ 4 11 18 32
 - เป็นข้อความด้านลบ 4 ข้อ ได้แก่ 25 39 46 53
3. การเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัวและผู้ปกครอง (Home Self-Esteem Scale) มี 8 ข้อ
- เป็นข้อความด้านบวก 3 ข้อ ได้แก่ 5 19 47
 - เป็นข้อความด้านลบ 5 ข้อ ได้แก่ 12 26 33 40 54
- 4.การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน (School Self-Esteem Scale) มี 7 ข้อ
- เป็นข้อความด้านบวก 2 ข้อ ได้แก่ 14 28
 - เป็นข้อความด้านลบ 5 ข้อ ได้แก่ 7 35 42 49 56
5. การตอบไม่ตรงตามจริง (Lie Scale) มี 8 ข้อ ได้แก่ 6 13 20 27 34 41 48

55

คะแนนในด้านที่ 5 นี้ไม่นับรวมกับคะแนนรวมด้านอื่นแต่นำมาใช้พิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ตอบว่าเป็น การตอบแบบปกป้องตนเอง (Defensiveveness) หรือไม่ ถ้าตอบได้คะแนน 5 คะแนนขึ้นไปแสดงว่าผู้ตอบไม่ได้ตอบตามจริง พยายามตอบในทางที่ตนอยากจะเป็น

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ Coopersmith (1967) มาแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยและนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงข้อคำถามให้มีถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบ	ข้อความที่เป็นแนวบวก	ข้อความที่เป็นแนวลบ
ใช่	1	0
ไม่ใช่	0	1

ผู้วิจัยนำแบบสอบที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบางกะปิ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาในงานวิจัยนี้ จำนวน 47 คนทำ

และผู้วิจัยได้หาความตรงของแบบสอบโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับ คะแนนรวมข้ออื่นๆ ทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) พบว่ามีข้อกระทงที่มีนัยสำคัญ ต่ำ จึงนำข้อกระทงทั้ง 3 ข้อนั้นมาทำการปรับเปลี่ยนภาษาและนำไปทดสอบอีกครั้ง พบว่ามีค่านัยสำคัญสูงตั้งแต่ 0.313 - 0.856 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 15 ในภาคผนวก ค.

ผู้วิจัยหาความเที่ยงของแบบวัดโดยวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสอดคล้องภายในเท่ากับ 0.9502 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัด การเห็นคุณค่าในตนเอง มีดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของการเห็นคุณค่าในตนเองทั้ง 4 ด้าน

การเห็นคุณค่าในตนเองแต่ละด้าน	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
การเห็นคุณค่าตนเองโดยทั่วไป	0.8772
การเห็นคุณค่าในตนเองด้านสังคม	0.8392
การเห็นคุณค่าในตนเองด้านครอบครัวและผู้ปกครอง	0.8147
การเห็นคุณค่าในตนเองด้านโรงเรียน	0.8428

3. แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Cornell Critical Thinking Test (CCTT))

สร้างขึ้นโดย Ennis , Millman & Tomko (1985) ใช้วัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณในด้าน การใช้เหตุผลเชิงอุปนัย การใช้เหตุผลเชิงนิรนัย การพิจารณาด้านการให้คุณค่า การสังเกต ความน่าเชื่อถือ การลงข้อสรุป แบบวัดนี้แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับ X ใช้วัดในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นแบบสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก มีจำนวน 76 ข้อ มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.67-0.90 และระดับ Z ใช้วัดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาชั้นอุดมศึกษาและผู้ใหญ่ มีจำนวน 52 ข้อ มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.50-0.77 โดยใช้สูตร KR 20 และ KR 21 ใช้เวลาทำโดยประมาณ 50 นาที ในการวิจัยนี้

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบระดับ X เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แบบวัดระดับ X ประกอบด้วยแบบสอบย่อย 4 ส่วนมีจำนวนข้อสอบทั้งหมด 76 ข้อ มีข้อตัวอย่างจำนวน 5 ข้อ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 71 คะแนน โดยตัดข้อที่เป็นตัวอย่างออกไปในแต่ละส่วน ซึ่งแบบสอบนี้จะมีบริบทในเรื่องที่เกี่ยวกับคณะสำรวจโลกซูดที่สอง ที่เดินทางไปดาวเคราะห์ดวงหนึ่งชื่อว่า “ควานิโคมา” เพื่อค้นหาว่า คณะสำรวจซูดแรกที่ส่งไปศึกษาว่าดาวดวงนี้มีมนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้หรือไม่เมื่อสองปีก่อนมีสภาพอย่างไร เหตุใดไม่ส่งข่าวกลับมายังโลก โดยผู้ตอบถูกระบุให้เป็นบุคคลหนึ่งในคณะสำรวจซูดที่สองซึ่งมีรายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วัดความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงอุปนัย (Induction) ตั้งแต่ข้อ 3-25 ความสามารถในการจำแนกระดับความน่าจะเป็นของข้อสรุปที่คาดคะเนจาก ข้อมูล หรือสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นเฉพาะเรื่อง เพื่อไปสู่กฎเกณฑ์ ว่าข้อสรุปนั้นเป็นไปได้จริงอย่างแน่นอน น่าจะเป็นจริงหรือสรุปไม่ได้ หรือเป็นเท็จ ลักษณะแบบสอบมีสถานการณ์มาให้ว่าตัวผู้สอบและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไปพบกระท่อมที่คณะสำรวจซูดแรกได้สร้างไว้ถูกทิ้งร้างไว้ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตั้งข้อสังเกตว่า “บางที่คณะสำรวจซูดแรกอาจตายหมดแล้ว” ในการวัดจะมีข้อคำถามซึ่งเป็นเหตุการณ์หรือข้อมูลที่ค้นหา ผู้ตอบต้องพิจารณาว่าเหตุการณ์หรือข้อมูลนั้นเป็นเช่นไร มีตัวเลือก 3 ตัว คือ

- ก. สนับสนุนข้อสังเกต
- ข. ถัดค้านข้อสังเกต
- ค. ข้อมูลไม่เกี่ยวข้องกับข้อสังเกต

ส่วนที่ 2 วัดความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility of Sources and Observations) ตั้งแต่ข้อ 27-50 เป็นความสามารถในการพิจารณา ประเมิน ตรวจสอบ ตัดสินข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยพิจารณาถึงที่มาของข้อมูลและหลักฐานที่ปรากฏ รวมทั้งความเพียงพอของข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุป ข้อสอบแต่ละข้อมีลักษณะเป็นประโยคที่เป็นคำพูดของสมาชิกแต่ละคนพูดในสิ่งเดียวกันในแง่มุมที่ต่างกันหรือแง่มุมเดียวกัน ผู้ตอบต้องพิจารณาว่าข้อความใดน่าเชื่อถือกว่ากัน หรือทั้งสองข้อความน่าเชื่อถือเท่าเทียมกัน

ส่วนที่ 3 วัดความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงนิรนัย (Deduction) ตั้งแต่ข้อ 52-65 เป็นการสรุปโดยใช้เหตุผลอ้างอิงจากหลักการ กฎเกณฑ์ทั่วไป ไปสู่ข้อมูลหรือสถานการณ์ที่ปรากฏ ข้อสอบในแต่ละข้อผู้ตอบต้องพิจารณาทางเลือกสามทางที่ให้มา ตัดสินว่าทางเลือกใดมีความเป็นไปได้ตามข้อมูลที่ให้มา

ส่วนที่ 4 วัดความสามารถในการระบุข้อสมมติฐาน (Assumption Identification) ตั้งแต่ข้อ 67-76 เป็นความสามารถของบุคคลในการจำแนกแยกแยะข้อมูลโดยอาศัยแนวคิดที่ได้ทำความเข้าใจเบื้องต้นในแง่มุมต่าง ๆ ข้อสอบแต่ละข้อจะเป็นรายงานของสมาชิกในคณะสำรวจ ผู้ตอบต้องพิจารณาว่าตัวเลือกใดที่เป็นเหตุผลที่ยอมรับว่าเป็นไปได้ของข้อความที่รายงาน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ Ennis , Millman & Tomko (1985) มาแปลโดยคิดต่อขอแบบสอบจากศูนย์วิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอแบบสอบมาใช้ในการวิจัยและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาจากนั้นนำแบบสอบที่ได้รับการแปลแล้วเสนอให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความตรงของเนื้อหา

(Content Validity) เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อีกครั้งก่อนนำแบบสอบไปทำการทดสอบกับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบางกะปิ ที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาในงานวิจัยนี้ จำนวน 47 คน

วิจัยหาความเที่ยงของแบบวัด โดยวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.8583 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 4 ด้าน

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4 ด้าน	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
การใช้เหตุผลเชิงอุปนัย (Induction)	0.8195
การพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility)	0.8095
การใช้เหตุผลเชิงนิรนัย (Deduction)	0.7508
การระบุข้อสมมติฐาน (Assumption Identification)	0.6693

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเก็บข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียนที่ได้ทำการสุ่มเลือกมาจาก 3 เขตการศึกษา เขตละ 2 โรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยให้นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้ทำการสุ่มเลือก ทำแบบวัดชุดที่ 1 แบบวัดอำนาจควบคุมตน แล้วนำแบบวัดอำนาจควบคุมตนที่ได้มาตรวจให้คะแนน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน

2.2. นำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองไปให้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน และกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนทำ

2.3 อีก 1 - 2 สัปดาห์ต่อมาให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย แล้วทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีการทางสถิติ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ใช้สถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในการวิเคราะห์ข้อมูล คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. ในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise) ใช้สถิติวิลคัส แลมดา (Wilks's Lambda) เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรที่มีอยู่เข้ามาวิเคราะห์เป็นขั้น ๆ โดยการเพิ่มตัวแปรครั้งละ 1 ตัว ตามลำดับความสำคัญของตัวแปร ในการจำแนกความแตกต่าง

ระหว่างกลุ่ม และการเกาะกลุ่มกันภายในกลุ่ม หากค่า Wilks's Lambda ที่ได้มีค่าต่ำ คือ มีค่าใกล้ศูนย์หมายถึงว่า ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์นั้น ๆ มีความสามารถในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้ดี

ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีจำแนกกลุ่มผู้วิจัยได้เตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ โดยแปรตัวแปรจัดประเภทให้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variables) ก่อน ตัวแปรสำหรับใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตัวแปร	การกำหนดค่าของตัวแปร
LOC	1 = ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน 2 = ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน
SE	คะแนนจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 50 คะแนน
CT	คะแนนจากแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 71 คะแนน

การนำเสนอข้อมูล

1. แสดงผลการวิเคราะห์ตัวแปร ที่มีความสามารถในการจำแนกความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน โดยเสนอในรูปตาราง

2. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และอัตราส่วนร้อยละ (%) ระหว่างกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน ในการวิเคราะห์ข้อมูล คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเสนอในรูปตาราง

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจำแนกปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนเอง อันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1,134 คน โดยใช้เกณฑ์คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 ขึ้นไป จำแนกเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน ได้ 150 คน และใช้เกณฑ์คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 ลงมา จำแนกเป็นกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายใน ได้ 260 คน จึงทำการจับสลากเลือกกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองออกจำนวน 110 คน เพื่อให้ทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน จำนวนกลุ่มละ 150 คน รวมมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 300 คน

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มโดยตรง (Direct Method) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทุกตัวที่ใช้เป็นตัวแปร จากนั้นจึงใช้การวิเคราะห์ผลแบบขั้นตอน (Stepwise) โดยวิธีวิลคิส แลมบ์ดา (Wilks 's Lambda method) ซึ่งตัวแปรที่ศึกษารวมตัวแปรระดับชั้นที่สร้างขึ้น มีทั้งสิ้น 2 ตัวแปร คือ

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ในขั้นแรกผู้วิจัยได้นำตัวแปรทั้ง 2 ตัว เข้ามาวิเคราะห์ผลด้วยวิธีตรง (Direct method)

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ตัวแปรทุกตัว ที่คาดว่าจะสามารถจำแนกกลุ่มได้ก่อนที่จะนำตัวแปรทั้ง 2 ตัว ไปวิเคราะห์ผล Discriminant analysis แบบขั้นตอน ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีตรง ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัว จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีตรง (Direct method)

ตัวแปร	Function Coefficients (Ci)
การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.450
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	0.712

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มพร้อมๆ กัน โดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายบวก (-, +) โดยค่า Wilks's Lambda มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งค่ายิ่งเข้าใกล้ศูนย์ยิ่งมีความสามารถในการจำแนกสูงมาก จากตารางแสดงให้เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสมการสูง เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์เข้าใกล้ศูนย์

หลังจากการวิเคราะห์ผลด้วยวิธีตรง (Direct Method) แล้วผู้วิจัยจึงนำตัวแปรทั้ง 2 ตัวไปวิเคราะห์ โดยวิธี Wilks's Lambda โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise) ซึ่งเป็นวิธีการเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการทีละตัว โดยตัวแปรที่ดีที่สุดในการจำแนก จะได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการเป็นตัวแรก จากนั้นตัวแปรที่รองลงมาจะเข้าสู่สมการเป็นขั้นตอน เพื่อปรับปรุงให้สมการจำแนกได้ดียิ่งขึ้น ตัวแปรที่เข้ามาก่อนอาจถูกตัดออกไป หากพบว่า เมื่อนำมารวมกับตัวแปรอื่นแล้วไม่ช่วยให้สมการจำแนกกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์โดยการเลือกตัวแปรเข้ามาวิเคราะห์ตามลำดับ โดยถือเกณฑ์การคัดเลือกตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่ม และในขณะเดียวกันก็คงความเป็นสมาชิกภายในกลุ่มด้วยนั้น พบว่า ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสามารถในการจำแนกได้ดีที่สุด รองลงมาคือตัวแปร การคิดอย่างมีวิจารณญาณดังที่แสดงค่าเรียงตามลำดับในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตารางแสดงผลการคัดเลือกตัวแปรโดยวิธีการเลือกตัวแปรเรียงตามลำดับขั้นตอนที่นำ

ตัวแปรมาวิเคราะห์เพิ่มขึ้น ชั้นละ 1 ตัวแปรโดยพิจารณาจากค่า Wilks's Lambda

ลำดับที่	ตัวแปร	Wilks's Lambda	Equivalent F	df
1	การเห็นคุณค่าในตนเอง	.450**	298.000	1
2	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	.374**	298.00	2

**P < .01

Wilks's Lambda เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรจำแนกต่าง ๆ ระหว่างกลุ่ม โดยใช้วัดว่ายังมีอำนาจในการจำแนกที่เหลือ (Residual Discrimination) ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์นั้นยังไม่สามารถอธิบายได้หมด ดังนั้น Lambda จึงมีค่าผกผันกล่าวคือ ถ้ามีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่า ตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์สามารถจำแนกกลุ่มได้สูงมาก นั่นคือถ้าได้เท่ากับ 0 แสดงว่า ตัว

แปรสามารถจำแนกกลุ่มได้อย่างเด็ดขาด แต่หาก Lambda เท่ากับ 1 แสดงว่าตัวแปรไม่สามารถจำแนกกลุ่มได้เลย ซึ่งค่าของ Lambda มีค่าสูงสุดเท่ากับ 1 และมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0

ดังนั้นจากตารางที่ 5 จะเห็นว่าผลการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise) โดยใช้ Wilks's Lambda แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทั้ง 2 ตัวร่วมกันสามารถจำแนกกลุ่มเด็กที่มีอำนาจควบคุมตนเองโดยมีอำนาจการจำแนกที่เหลือน้อยลงจากการใช้ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง เพียงตัวเดียว ได้ค่า Wilks's Lambda เท่ากับ 0.450 คิดเป็นจำนวนร้อยละ 55 เมื่อนำตัวแปรด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเข้ามาวิเคราะห์ เป็นผลทำให้ค่า Wilks's Lambda ลดลงเหลือ 0.374 โดยที่ค่า Wilks's Lambda มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวร่วมกัน คือ การเห็นคุณค่าในตนเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถจำแนกความแตกต่างของการเป็นสมาชิกกลุ่มได้ถึง 62.6 % $((1-0.374) \times 100)$

จากตารางที่ 5 ตัวแปรที่ร่วมกันจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง สามารถเปรียบเทียบความสำคัญของแต่ละตัวแปรตามน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตารางแสดงสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาตรฐาน (Standardized Canonical Discriminant Function Coefficient หรือ Ci)

ลำดับที่	ตัวแปร	Function Coefficients (Ci)
1	การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.871
2	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	0.518

จากตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาตรฐาน (Ci) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ซึ่งเป็นค่าสำคัญที่สามารถใช้ในการตัดสินความสำคัญของตัวแปร โดยชี้ให้เห็นว่าตัวแปรตัวใดที่มีความสำคัญ จากค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาตรฐานจากจำนวนค่าตัวเลข หากค่าตัวเลขต่ำแสดงว่าตัวแปรดังกล่าวใช้ในการจำแนกการเป็นสมาชิกกลุ่มได้น้อย ซึ่งในการพิจารณาค่าตัวเลขโดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายบวก (-) จาก

ตารางตัวแปรที่สำคัญในการจำแนกการเป็นสมาชิกกลุ่มได้ดีที่สุด คือตัวแปร การเห็นคุณค่าในตนเอง (0.871) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (0.518) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แมตริกซ์โครงสร้าง (Structure Matrix) แสดงลำดับค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง (Structure Coefficients)

ลำดับที่	ตัวแปร	Structure Coefficients
1	การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.855
2	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	0.492

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำแนก และฟังก์ชันการจำแนกสหสัมพันธ์เป็นเพียงสหสัมพันธ์แบบสองตัวแปร (Simple bivariate correlation) ซึ่งไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง กับตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้นค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างจึงชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งกับกลุ่มเท่านั้น โดยการพิจารณาที่เครื่องหมายบวกลบ (+,-) ซึ่งแสดงทิศทางความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และทิศทางตรงกันข้าม ของตัวแปรนั้น ๆ กับกลุ่ม การศึกษาครั้งนี้พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง เท่ากับ 0.855 และการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง เท่ากับ 0.492 โดยเป็นไปตามเกณฑ์ของ Pedhazur (1982 อ้างถึงใน พัชรีย์ เพ็งประโคน 2539) ที่เสนอให้พิจารณาตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์โครงสร้างตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป เป็นค่าที่มีน้ำหนักเด่น

เครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง ชี้ให้เห็นทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้น ๆ กับกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน ซึ่งจากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาเฉพาะตัวแปรที่มีความสามารถในการจำแนกกลุ่มทั้ง 2 ตัว จะพบว่า ตัวแปรที่มีเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเป็นบวก มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองและการคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ และในทางตรงกันข้าม ตัวแปรที่มีเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเป็นลบ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน

ตารางที่ 8 แสดงสัมประสิทธิ์คานอนิคัล (Canonical Discriminant Function Coefficients)

ตัวแปร	Function Coefficients (Ci)
1. การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.155
2. การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ	0.080
ค่าคงที่	-7.643

จากตารางนำค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาสร้างฟังก์ชันจำแนกกลุ่ม ซึ่งฟังก์ชันการจำแนกนี้จะมีประโยชน์ในการคำนวณคะแนนจำแนก ซึ่งคะแนนในการจำแนกนี้เป็นตัวบอกว่าตัวแปรนั้นควรอยู่ในกลุ่มไหนได้ฟังก์ชันดังนี้

$$\text{Score} = a + b_1 \cdot \text{SE} + b_2 \cdot \text{CT}$$

a = ค่าคงที่ของค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัล

b 1 = ค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลของตัวแปรอันดับที่1 ในที่นี้คือการเห็นคุณค่าในตนเอง

b 2 = ค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลของตัวแปรอันดับที่2 ในที่นี้คือการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ

SE = คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของแต่ละคน

CT = คะแนนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของแต่ละคน

$$\text{Score} = -7.643 + 0.155 \cdot \text{SE} + .080 \cdot \text{CT} \dots\dots\dots(1)$$

ค่าสถิติที่ใช้ในการประเมินฟังก์ชันจำแนกประเภทนำเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การประเมินฟังก์ชันจำแนกประเภทของกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน (Canonical Discriminant Function)

Function	Eigen value	Percent of Variance	Cumulative percent	Canonical Correlation	Wilks' Lamda	Chi-Square	D.F.	Sig.
1	1.671	100	100	0.791	0.374	291.832	2	.000

สถิติต่าง ๆ ของฟังก์ชันจำแนกที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ มีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่า Eigen value = 1.671 ซึ่งค่านี้ หมายถึง สัดส่วนระหว่างความแปรปรวนระหว่างกลุ่มต่อความแปรปรวนภายในกลุ่มหรือค่ารวมของความแปรปรวนของตัวแปรมาตรฐาน ซึ่งแต่ละตัวจะมีความแปรปรวนเท่ากับ 1 ถ้าค่านี้สูงแสดงว่าฟังก์ชันการจำแนกนั้นเป็นฟังก์ชันการจำแนกที่ดี คือ มีความแปรปรวนระหว่างกลุ่มมากกว่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม แต่ถ้าค่านี้มีค่าต่ำกว่า 1 หมายความว่า ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มน้อยกว่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม แสดงว่าฟังก์ชันจำแนกที่ได้ยังไม่เป็นฟังก์ชันจำแนกที่ดี และฟังก์ชันจำแนกนี้มีค่า Canonical correlation = 0.791 ซึ่งค่านี้ชี้ให้เห็นว่าฟังก์ชันดังกล่าวมีอำนาจในการจำแนกสูงซึ่งสอดคล้องกับค่าของวิลคิส แลมด้า (Wilks' Lamda) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.374 (Chi-square = 291.832 df = 2) แสดงว่ามีอำนาจในการแบ่งแยกกลุ่มได้มาก

ค่าศูนย์กลางของกลุ่ม (Group centroid) ในที่นี้หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนจำแนกของตัวแปรตามที่มาจากคะแนนรวมของตัวแปรอิสระทั้งหมด นักเรียนกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนมีค่าศูนย์กลางของกลุ่ม = 1.289 กลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนมีค่าศูนย์กลางของกลุ่ม = - 1.289 นั่นคือ นักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจำแนก 1.289 ส่วนนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจำแนก - 1.289

จากตัวแปรที่ร่วมกันจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน เมื่อนำไปร่วมกันพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยใช้ฟังก์ชันที่ได้มา จำแนกกลุ่ม (Classification) เพื่อดูว่าสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องมากน้อยเพียงใดพบว่า ตัวแปรจำแนกที่ได้เหล่านั้นมีความสามารถในการจำแนกกลุ่มดังรายละเอียดใน ตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการจำแนกตัวแปรระหว่างนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมตน จากสมการจำแนกที่ได้จากการวิเคราะห์

กลุ่มที่แท้จริง	กรณีศึกษา	กลุ่มที่ทำนาย	
		Internal	External
Internal locus of control	150	136 (90.7%)	14 (9.3%)
External locus of control	150	15 (10.0%)	135 (90.0%)

ร้อยละของจำนวนที่พยากรณ์ได้ถูกต้อง = 90.3

เมื่อใช้ตัวแปรจำแนกกลุ่มที่ได้ไปสร้างสมการจำแนกกลุ่มและนำไปพยากรณ์การเป็นสมาชิกกลุ่มนั้นปรากฏว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว มีประสิทธิภาพในการจำแนกนักเรียนในกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในออกจากนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน ได้ถูกต้องเป็นจำนวนร้อยละ 90.3 จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 300 คน เมื่อพิจารณาเฉพาะในแต่ละกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนจำนวน 150 คน พยากรณ์ว่าอยู่ในกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนจำนวน 136 คน หรือ จำแนกได้ถูกต้องร้อยละ $(136 / 150) \times 100 = 90.7$ และพยากรณ์ไม่ถูกต้อง 14 คน คิดเป็นร้อยละ $(14 / 150) \times 100 = 9.3$ ส่วนนักเรียนกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนจำนวน 150 คน พยากรณ์ว่าอยู่ในกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน 135 คน หรือ จำแนกได้ถูกต้องร้อยละ $(135 / 150) \times 100 = 90.0$ และพยากรณ์ไม่ถูกต้องจำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ $(15 / 150) \times 100 = 10$

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน และกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจ ควบคุมภายนอกตน

กลุ่ม	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
Internal locus of control	150	38.26	5.28
External locus of control	150	25.87	5.94

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง นักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่า เมื่อเทียบกับนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน โดยนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.26 ส่วนนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.87

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน

กลุ่ม	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
Internal locus of control	150	37.71	6.43
External locus of control	150	29.47	6.58

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนสูงกว่าของนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน โดยนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.71 ส่วนนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.47

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสหศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ประกอบด้วยกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน กลุ่มละ 150 คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 พบว่าตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การเห็นคุณค่าในตนเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถจำแนกความแตกต่างของการเป็นสมาชิกกลุ่มได้ถึง 62.4 % (Chi-square = 291.832 df = 2) มีค่า Canonical correlation = 0.791 และสัดส่วนระหว่างความแปรปรวนระหว่างกลุ่มต่อความแปรปรวนภายในกลุ่มมีค่า (Eigen value) เท่ากับ 1.671 (มากกว่า 1 ถือว่าฟังก์ชันที่ได้เป็นฟังก์ชันจำแนกการจำแนกที่ดี)

การเห็นคุณค่าในตนเอง

เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ ที่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มเด็กที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มเด็กที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนได้ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน เท่ากับ 0.871 ($C_i = 0.871$) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถของตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง ในการจำแนกความแตกต่างของสมาชิกทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน ถ้าค่าที่ได้ยิ่งเข้าใกล้ 1 มากเท่าไรยิ่งแสดงว่าตัวแปรนั้นมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น และเมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเองของทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.26 และกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.87 (ดังแสดงในตารางที่ 11) จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนมีคะแนนเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน โดยจากการวิเคราะห์ถึงทิศทางของความสัมพันธ์

พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวก คือ การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (ดังที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 7)

จากผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน สามารถอธิบายได้จากแนวคิดที่ว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงประเมินตนเองในด้านความเชื่อว่าจะเกิดผลดีที่จะได้เกิดจากความสามารถของตนเอง และจากแนวคิดของ Rogers (1961) การเห็นคุณค่าในตนเองกับอำนาจควบคุมตนเป็นตัวแปรทางบุคคลิกภาพที่มีโครงสร้างทางพัฒนาการที่คล้ายคลึงกัน โดยพัฒนามาจากการควบคุมตน (self control) กล่าวคือ เมื่อบุคคลหนึ่งรับรู้ว่าจะตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ต่างๆหรือผลดีที่จะเกิดเป็นสิ่งที่ตนเองเป็นผู้กำหนด บุคคลนั้นย่อมรู้สึกถึงความสามารถของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจสร้างนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วน Coopersmith (1981) กล่าวว่าไว้ว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบการแสดงความคิดเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มีลักษณะเป็นผู้นำ กระตือรือร้นต่อสิ่งใหม่ ๆ มองสิ่งต่าง ๆ ในด้านดี ใช้ชีวิตในลักษณะที่มีความยืดหยุ่นมีเหตุผลในการกระทำที่ชัดเจนมากกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Harter (1989) ที่พบความสัมพันธ์อันที่มั่นคงระหว่าง การเห็นคุณค่าในตนเองกับอำนาจควบคุมตนในเด็กชั้นอนุบาลจนถึงชั้นเกรด 12 เช่นเดียวกับที่ Abdallah (1989) พบในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับอำนาจควบคุมตน โดยบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตน และ O'malley & Bachman (1975) ยังพบอีกว่าการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเชื่ออำนาจควบคุมตน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับที่ Lawrence (1987) พบว่าเด็กที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและมีความเป็นตัวของตัวเองสูงจะมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง โดย Prawat , Grisso & Parish (1979) พบว่าไม่มีความแตกต่างในความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับอำนาจควบคุมตนของเพศชายและของเพศหญิง และการที่บุคคลเรียนรู้ถึงผลดีที่เขาได้รับจากการกระทำในสภาวะการณ์หนึ่งจะมีการแผ่ขยายไปยังสถานการณ์ที่ใกล้เคียง นั่นคือ เมื่อบุคคลคาดหวังต่อผลดีที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมรวมทั้งได้รับการเสริมแรง ทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ผลดีและการเสริมแรง เช่น เมื่อเด็กขยันอ่านหนังสือทำให้ได้คะแนนดีขึ้นประกอบกับได้รับการชื่นชมจากคุณครูและเพื่อน ๆ ทำให้เด็กเกิดความภูมิใจ มั่นใจ ก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากความสามารถของเขา ตัวเขาเองเป็นผู้กำหนด และจากที่กล่าวมาทำให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมแรง ซึ่งทิศทางของการเสริมแรงขึ้นอยู่กับความแตกต่างของการตีความในแต่ละตัวบุคคล การตีความถูกกำหนดจากค่านิยมของสังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Harter & Connell (1982) ที่กล่าวว่าประเมินตนเป็นตัว

ทำนายที่ดีในการประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา และมีความเชื่ออีกว่า การประเมินตนเองมีอิทธิพลต่อทิศทางของแรงจูงใจ เนื่องจากแรงจูงใจเป็นเหมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงกับความคาดหวังของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอนาคต กล่าวคือ เมื่อบุคคลประเมินตนเองเป็นผู้มีความสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ทำให้เกิดแรงจูงใจในการที่บุคคลนั้นจะคาดหวังถึงความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นจากสิ่งที่ตนเป็น สอดคล้องกับที่ Nelson & Mathia (1995) พบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงจะเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับ ยกย่องจากครู เพื่อน พ่อและแม่ และบุคคลรอบข้าง ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเองรู้สึกว่าเป็นผู้ทำให้เหตุการณ์ต่าง ๆ ประสบความสำเร็จได้ ทำให้เกิดการรับรู้ว่าเป็นบุคคลที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำจะเกิดความรู้สึกในทางลบกับตนเอง ท้อแท้ สิ้นหวังขาดความพยายาม จะใช้กลไกการป้องกันตัวโดยการหลีกเลี่ยง ปฏิเสธ หรือกล่าวโทษบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อม (Moursund , 1976) ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน จากที่กล่าวมาจะพบว่าสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างตัวแปรสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและการประเมินตนเอง คือ แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง และการเสริมแรง ถ้าบุคคลได้รับการเสริมแรงในทางบวกจะทำให้บุคคลรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ตนเองเป็นผู้กำหนด ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ (Strickland , 1977) ซึ่งเป็นลักษณะที่พบในบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง หากบุคคลตีความผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะบวกหรือลบแต่บุคคลรับรู้ว่าเป็นผลมาจากอิทธิพลของบุคคลอื่นหรือจากสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายได้ เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง ทำให้เกิดความท้อแท้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Burns (1997) ที่พบว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และมีความคิดในด้านบวกเกี่ยวกับระดับความสามารถของตน มักจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (internal locus of control) กล่าวคือ เชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมชีวิต ในทางตรงข้าม ผู้ที่รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย รู้สึกว่าตนเองเป็นคนโชคร้าย ไม่ดีเพียงพอ มักจะเป็นคนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน (external locus of control) นั่นคือเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ควบคุมชีวิตของตน มัก มองตนเองในด้านลบมากกว่า ผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตน (Chandler, 1976) ในส่วนของความรู้สึกเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา บุคคลที่รู้สึกทางด้านลบกับรูปร่างหน้าตาของตนโดยทั่วไปแล้วมักจะมีคามภาคภูมิใจในตัวเองต่ำและมีลักษณะความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน และ Ryckman , Robbins , Thornton , & Cantrell (1982) พบว่าคนที่มองว่าตนเองมีทักษะทางร่างกายยอดเยี่ยมมักจะมีค่าการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและมีความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตน

คนเหล่านี้มักจะไม่ค่อยกังวลเกี่ยวกับเรื่องสังคมและไม่ค่อยกังวลเกี่ยวกับตนเองมากนัก ในงานวิจัยของ Doganis, Theodorakis, & Bagiatis (1991) ซึ่งทำการประเมินลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้หญิงที่เข้าร่วมโครงการบริหารร่างกาย ผลวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางด้านบวกกับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง แต่มีความสัมพันธ์ทางด้านลบกับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง มีการศึกษาในกลุ่มของเด็กวัยรุ่นจนถึงลักษณะของการมีภาวะของการเป็นผู้นำของ McCollough & Donna (1994) พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองและจะมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูง นอกจากนี้จากการศึกษาของ Enger & Howerton (1994) พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างความเชื่อในอำนาจควบคุมตนเองกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ในเด็กวัยรุ่นชายผิวดำที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และในการศึกษาของ Cole & Kumthy (1981) ซึ่งทำการศึกษากับเด็กอายุ 10-16 ปีที่กระทำผิดกฎหมาย พบว่าเด็กพวกนี้มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำร่วมกับมีภาวะซึมเศร้าและมีลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรทั้งสองคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง และความเชื่อในอำนาจควบคุมตนเองต่างถูกกำหนดจากการประเมินคุณค่าและการตีความจากการรับรู้ของแต่ละบุคคล ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้นเป็นผลมาจากความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองหรือจากความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง รวมทั้งความแตกต่างกันในแต่ละปัจเจกบุคคลจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่เข้ามามีอิทธิพลอื่น เช่น การอบรมเลี้ยงดู

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมา ในการสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองและนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง โดยค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาตรฐาน เท่ากับ 0.518 ($C_i = 0.518$) จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าค่าของตัวเลขยิ่งเข้าใกล้ 1 มากเท่าใดยิ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแปรในการจำแนกสมาชิกของกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองกับกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง และยังพบว่าทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกคือการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง และเมื่อพิจารณาถึงคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองเท่ากับ 37.71 ซึ่งสูง

กว่าในกลุ่มของนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.47 แสดงให้เห็นว่าอำนาจควบคุมตนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน ซึ่งสามารถอธิบายได้ โดยอาศัยแนวคิดของ Ennis (1985) ที่กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดพิจารณา ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ที่มุ่งเพื่อการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือสิ่งใดควรทำ อันเป็นการช่วยในการตัดสินใจในสภาพการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือ บุคคลที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลที่ได้รับหรือเข้าใจถึงเหตุที่มาของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้ เช่น เมื่อบุคคลพบกับเหตุการณ์ที่ว่า เด็กคนหนึ่ง ตัวร้อน มีไข้สูง ไม่สบายมาหลายวันแล้วการอาการระตุกทั้งตัว ตาลอย น้ำลายฟูมปาก หากบุคคลนั้นนำข้อมูลที่ได้อาการมาวิเคราะห์ ร่วมกับการมีความเชื่อที่ถูกต้อง สมเหตุสมผล จะพบว่าเด็กคนนั้นมีไข้สูงจนเกิดอาการชัก ต้องรีบช่วยเหลือ ทำให้ไข้ลดและพาไปพบแพทย์ แต่หากบุคคลนั้นมีความเชื่อในเรื่องสิ่งลึกลับอาจคิดว่าเกิดจากผีเข้า นำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาคุ้มครอง พาไปหาหมอผีหรือพระ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกนั้นเกิดจากกระบวนการประมวลผลทางปัญญาของบุคคล ซึ่งมีความเชื่อและค่านิยมของสังคมเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจควบคุมภายในตนกับบุคคลที่มีลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ดีย่อมสามารถแยกแยะ และอธิบายถึงการกระทำหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนว่าเกิดจากอิทธิพลของตนเองหรืออิทธิพลจากสิ่งที่ไม่อาจอธิบายได้ (Linn & Pulos , 1979) จากแนวคิดของ Biggs (1985) ที่กล่าวว่า นักศึกษาที่ไม่มีความสนใจทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหรือขาดแรงผลักดันหรือความช่างสงสัยจากภายใน มักจะเป็นผู้ที่ปล่อยให้สถานการณ์ภายนอกและบุคคลอื่นควบคุมตนเอง (External locus of control) ส่วน Rose (1996) กล่าวว่า นักศึกษาที่มีแรงผลักดันจากภายในและมักจะคิดวิเคราะห์สิ่งที่ตนเองเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจการควบคุมภายในตน (Internal locus of control) และจากการศึกษาของ Ducette & Wolk (1989) ที่พบว่า ผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนมักจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี มีความไวในการค้นพบกฎเกณฑ์ซึ่งช่วยให้สามารถทำการตัดสินใจได้ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น มีความสามารถดึงข้อมูลข่าวสารจากสภาพการณ์ที่คลุมเครือและรู้จักใช้ข้อมูลเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตน เช่นเดียวกับที่ ทศนา ทองภักดี (2528) พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยสูง (Convergent Thinking) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งเข้าหรือโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเข้าเพื่อทำการจำแนกหาข้อสรุปที่ดีที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดให้จะมีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Marra (1997 อ้างถึงใน

อุษา ธนาบุญฤทธิ์ 2544) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รูปแบบการเรียนและอำนาจควบคุมตนเองของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าความเชื่อในอำนาจควบคุมตนเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยการเรียนการสอนที่เน้นการคิดและการปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงด้วย เช่นเดียวกับ งานวิจัยของ สุขสม โถวเจริญ (2541) พบในการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่านักศึกษาที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองสูงจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักศึกษาที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง หรืออาจจะกล่าวได้ว่า อำนาจควบคุมตนเองมีอิทธิพลต่อความสามารถทางปัญญาของบุคคล (Bar -Tal & Bar-Zohor , 1977) แม้ว่าจะยังไม่ทราบถึงกระบวนการที่แท้จริงของอิทธิพลของครูผู้สอนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอำนาจควบคุมตนเองของเด็กนักเรียน โดยบุคคลที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองจะมีลักษณะการแสดงความสามารถทางปัญญาสูงกว่าผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง เช่นเดียวกับการศึกษาของ งานวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศไทยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในอำนาจควบคุมตนเองกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นมีจำนวนไม่มาก ได้แก่งานวิจัยของ บุษกร ดำคง (2542) พบว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา ธนาบุญฤทธิ์ (2544) ที่พบว่าปัจจัยด้านบุคลิกภาพในการกล้าแสดงตน การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง เป็นต้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาถึงกลวิธีหรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะเสริมสร้างให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง ได้แก่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และพฤติกรรมการเผชิญปัญหา Goodwin (1977) ซึ่งทำการศึกษายปัจจัยด้านอำนาจควบคุมคน อึดมโนทัศน์ กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนพบว่า เด็กที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอำนาจควบคุมตนเองและอึดมโนทัศน์ สอดคล้องกับที่ จากการศึกษารายงานของ Lewis (1993) พบว่า ผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง จะมีความเชื่อในตนเอง ทำงานโดยใช้กระบวนการแก้ไขปัญหามีการตัดสินใจที่ดี มีวิธีในการแก้ปัญหาที่ดี มีความรับผิดชอบสูง ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเองที่มักจะหาวิธีในการปกป้องตนเองซึ่งนำไปสู่ความล้มเหลวในการจัดการกับสิ่งต่าง ๆ

หรือการหาทางออกโดยวิธีการฆ่าตัวตาย เช่นเดียวกับที่ Ray , Lindop , & Gilson (1982) พบว่า ผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองเมื่อประสบกับภาวะเครียดจะพยายามค้นหาหนทางที่จะแก้ไขสถานการณ์ในขณะที่ผู้ที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนจะยอมจำนนต่อปัญหาและไม่คิดแก้ไข

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการจำแนกระหว่างกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง และกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีคุณค่าต่อการชี้แนะในการกระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากส่วนภาครัฐหรือเอกชน เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสังคมไทยต่อไปในภาคหน้า หรือจุดประเด็นเพื่อให้เกิดการขยายขอบเขตในการศึกษาค้นคว้าในระดับลึกต่อไป เพื่อแสวงหาคำตอบที่สามารถอธิบาย ถึงโครงสร้างของพัฒนาการอำนาจควบคุมตนในด้านต่าง ๆ ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขต กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ โรงเรียนสหศึกษาของรัฐ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการสุ่มเลือกแบบง่ายจาก 3 เขตการศึกษา โดยเขตการศึกษาละ 2 โรงเรียน จำนวน 1,134 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์คะแนนที่ได้แบบวัดอำนาจควบคุมตนเอง (Locus of control) แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง (Internal locus of control) คือผู้ที่ทำคะแนนได้ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 - 20 และกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง (External locus of control) คือผู้ที่ทำคะแนนได้ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 - 100 จำนวนกลุ่มละ 150 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 300 คน โดยใช้การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีวิธีการดังนี้

1. ให้นักเรียนทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน ที่ได้รับการสุ่มเลือกแบบง่ายจากโรงเรียนใน 3 เขตการศึกษา จำนวนเขตละ 2 โรงเรียน จำนวน 1,134 คน ทำแบบวัดอำนาจควบคุมตนเอง จำนวน 37 ข้อ

2. จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม จากการตรวจคะแนนแบบวัดอำนาจควบคุมตนเอง โดยใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 - 100 (ได้คะแนนตั้งแต่ 19 คะแนนเป็นต้นไป) เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง และใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 - 20 (ได้คะแนน ตั้งแต่ 1 - 10 คะแนน) เป็นกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 413 คน

3. ผู้วิจัยทำการจับฉลากเลือกกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเอง ให้เหลือจำนวน 150 คน (เท่ากับกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง) รวมมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดอำนาจควบคุมตนเองสำหรับเด็กตามแนวคิดของ Nowicki & Strickland (Nowicki - Strickland Locus of Control Scales for Children : CNSIE, 1973)
2. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของ Coopersmith (Coopersmith Self-esteem Inventories : CSEI, 1967)
3. แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ Ennis , Millman & Tomko (Cornell Critical Thinking Test : CCTT, 1985)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. นำเครื่องมือที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ไปทดลองใช้และหาประสิทธิภาพของแบบวัด โดยนำไปให้นักเรียนทั้งชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบางกะปิ จำนวน 47 คน ทำ
2. ขั้นตอนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยให้นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้ทำการสุ่มเลือก จำนวน 6 โรงเรียน ทำแบบวัดชุดที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยแบบวัดจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบวัดอำนาจควบคุมตนเอง แล้วนำแบบวัดที่ได้มาตรวจให้คะแนน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนเองและกลุ่มที่มีความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนเอง
3. นำแบบสอบชุดที่ 2 คือ การเห็นคุณค่าในตนเองให้เด็กที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทำ
4. หลังจากทำแบบวัดชุดที่ 2 ประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ นำแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เด็กนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทำและนำมาตรวจให้คะแนน และนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. ในการศึกษาปัจจัยจำแนกที่สัมพันธ์กับอำนาจควบคุมตน ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) โดยการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise) ใช้สถิติวิลคัส แลมดา (Wilk's Lambda) เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรที่มีอยู่เข้ามาวิเคราะห์เป็นขั้น ๆ ด้วยการเพิ่มตัวแปรครั้งละ 1 ตัว ตามลำดับความสำคัญของตัวแปร

ผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เนื้อหาที่ใช้ศึกษาคือ อำนาจควบคุมตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระโดยพิจารณาคัดเลือกจากข้อมูลของงานวิจัยที่มีการศึกษามาแล้ว และจากหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis) พบว่า ตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจควบคุมตนของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างความเชื่อในอำนาจควบคุมภายในตนและความเชื่อในอำนาจควบคุมภายนอกตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กับฟังก์ชันจำแนก ตามลำดับดังนี้คือ 0.871 และ 0.518 โดยฟังก์ชันจำแนกนี้มีความสามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มได้ร้อยละ 62.4 มีประสิทธิภาพในการจัดกลุ่มได้ร้อยละ 90.3

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง ($C_i = 0.871$)
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($C_i = 0.518$)

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาทั้งสอง ปัจจัยอันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจควบคุมตน โดยสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีและการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยเชื่อว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกที่ควรนำมาศึกษา ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความพึงพอใจในชีวิต (life satisfaction) ความตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) ความรู้ตัว (self-consciousness) อัตมโนทัศน์ (self concept) ความสามารถในการกำกับตนเอง (self-regulation) สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (achievement) การตัดสินใจในการแก้ปัญหา (problem solving) ความแตกต่างระหว่างสังคม

และวัฒนธรรม (cross-cultural) ความเชื่อ และศาสนา ระดับสติปัญญา ความเครียด (stress) ความก้าวร้าว (aggression) หรือ ภาวะความซึมเศร้า ที่มักจะพบว่าทางด้านจิตเวชให้ความสนใจทำการศึกษาร่วมกับปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้น

2. ควรมีการเปรียบเทียบระหว่างช่วงอายุเพื่อศึกษาว่าในแต่ละระดับของพัฒนาการมีความแตกต่างของอำนาจควบคุมตนหรือไม่

3. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงกลวิธีในการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพของบุคคลในเรื่องอำนาจควบคุมตน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัตัญชลี ณรงค์ราช. (2543). *ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายที่ทำผิดกฎหมาย ในสถาน พินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนในเขตภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา . (2546). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows* . กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2520). *รายงานการวิจัยจริยธรรมของ เยาวชนไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนาศา ขัมมมณี และ คณະ . (2544) . *วิทยาการด้านการคิด* . กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์ .
- ทัศนาศา ทองภักดี. (2527). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่อ อำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่นไทย* . วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ.
- นิพล นาสมบุญ. (2536). *ผลการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทาง วิทยา ศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์หิวการณ์ของนักเรียน* . วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภา นิธยานน . (2520) . *การปรับตัวและบุคลิกภาพ: จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต*. กรุงเทพมหานคร : สารศึกษาศาสตร์พิมพ์ .
- บุษกร ดำคง . (2542). *ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทืองทิพย์ นวพรไพศาล . (2534). *การตรวจสอบการวัดความคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัดสัน และเกลเซอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญานันท์ เทียงจรรยา. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอิสระแห่งตน ความเชื่ออำนาจ ภายในตน พฤติกรรมการดูแลของอาจารย์พยาบาล กับความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพของนัก ศึกษา พยาบาล*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พจน์ จันทวีระ. (2515). *ความสัมพันธ์ระหว่างความอยากรู้อยากเห็น ทักษะคิดแบบเชื่อมโยงอำนาจภายนอกตน และความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้น ป.4-ป.7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ .(2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2530). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี เพ็งประโคน. (2539) . *การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างวิธีวิเคราะห์จำแนกกับวิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก : กรณีศึกษาตัวแปรจำแนกวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยของนิสิตนัก ศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. (2536). *พัฒนาการทางพุทธิปัญญา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์. (2537). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาครู*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มุทธา วัธนจิตต์ .(2543) . *การเปรียบเทียบความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแบบสหศึกษา และชายล้วนหรือหญิงล้วน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.*
- รุ่งนภา ทีชะ. (2521). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ ความเชื่ออำนาจภายในตน-ภายนอกตน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- รัตนพร มีสมบุญ. (2537). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในอัตลิติตและปรลิติตกับโอกาสการเลือกการได้รับผลย้อนกลับของผู้เรียนในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- วินัดดา ปิยะศิลป์ และ พนม เกตุมาน. (2545) . *จิตเวชเด็กและวัยรุ่น* .กรุงเทพมหานคร: ปิยะนธ์เอ็นเทอร์ไพรส์
- วรรณมา บุญฉิม . (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านเหตุผลกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วณิชชา ฤกษ์ศิริ. (2540) . ผลการใช้ตัวแบบในนิทานที่มีการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน . วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540) . จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย แนวคิดแลทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมโภชน์ เตียมสุภาสิต (2543) . ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา ชาญพนา . (2545) . การพัฒนาแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของเดอโบโน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 . วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขสม โถวจเจริญ. (2541) . ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ภาคใต้ . วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพรรณิ สุวรรณจรัส . (2543) . ผลของการฝึกใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 . วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวีรัตน์ ไชยสุริยา. (2543) . ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุนทรী โคมิน และสมิท สัมครการ.(2522) .ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย :เครื่องมือในการสำรวจวัด. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุภาเพ็ญ คชพลายุกต์ (2541). ผลของการจัดกิจกรรมบำบัดต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ความคาดหวังในชีวิตและภาวะซึมเศร้า ของเด็กที่ถูกทารุณกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ ลีอนุญชวัชชัย . (2543) . การคิดอย่างมีวิจารณญาณ : การเรียนการสอนทางการพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . กรุงเทพมหานคร : ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค .
- อรชума พุ่มสวัสดิ์ (2539). การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญญรัตน์ จิรวงศ์ศุภคาร .(2526). การเปรียบเทียบความเชื่ออัตลิติต-ปรลิติตของนักเรียนที่มีเพศ
ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูตามการรายงานของตนเองต่างกัน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
อุษา ธนาบุญฤทธิ . (2544). การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

- Abdallah, T. M. (1989). Self-esteem and loss of control of college men in Saudi Arabia. *Psychological Reports* , 65, 1323-1326.
- Bandura , A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliff, NJ : Prentice Hall.
- Bar-Tal, D. , & Bar-Zohar, Y. (1977). The relationship between perception of locus of control and academic achievement : Review of some educational implications. *Contemporary Educational Psychology*, 2 , 181-199.
- Bellack, A. (1975) . Self – evaluation, self reinforcement , and locus of control. *Journal of Researching Personality* ,9 ,158 - 167.
- Biggs J. B. (1985) . The roles of metalearning in study processes. *British Journal of Educational Psychology* , 55 ,185 - 212.
- Branden, N. (1981). *Honoring the self : The psychology of confidence and respect*.. New York : Batam Books.
- Burns, R. (1979). *The self-concept: Theory, measurement, development and behavior*. London : Longman.
- Chance, J. E. (1965). Internal control of reinforcement and the school learning process. *Child Development* , 26 , 168-170.
- Chandler , T. (1976). A note on the relationship of internality - externality, self acceptance , and self ideal discrepancies. *The Journal of Psychology*, 94, 145 -146.
- Chubb, N . H.,& Fertman , C. I . (1997) . Adolescent self – esteem and locus of control : A longitudinal study of gender and age differences. *Adolescence*. 32 ,113 –130

- Cole, E. ,& Kumthy ,C. I. G. (1981). The CIP battery : Identification of depression in juvenile delinquent population. *Journal of Clinical Psychology*. 37 , 880 - 884.
- Coopersmith, S. (1981). *Self-Esteem Inventories* . San Francisco: Consulting Psychologists Press.
- Crandall ,V. C. , Kathavsky, W. , & Crandall , V. J. (1965). Children 's belief in their own control of reinforcements in intellectual - academic achievement situations. *Child Development*, 36, 91 - 109.
- Crandall , V. C. ,& Lacey, B. W. (1972). Children's perceptions of internal-external control interlectual – acadamic situation and their embedded figures test performance. *Child Development* , 43, 1123 - 1131.
- Cunningham, T., & Berberian, V. (1976). *Sex differences in the relationship of self-concept to locus of control in children*. Unpublished manuscript. New York : St. Lawrence University, Canton.
- David , ,G. P. ,& Bussey K. (1984) . *Social development* . New Jersey. : Prentice –Hall .
- Dogonis , G. ,Theodorakis, Y. ,& Bagiatis, K. (1991) . Self esteem and locus of control in adult female fitness program participants. *International Journal of Sport Psychology*., 22, 154 –164.
- Ducette, J. ,& Wolk, S. (1973) . Cognitive and motivation correlations of generalized expectancies for control. *Journal of personality and social psychology*, 26, 420 - 426.
- Enger, J. M. , & Howerton, D. L . (1994). Internal /external locus of control, self- esteem and parental verbal interaction of at – risk black male adolescents. *Journal of Social Psychology* ,44 , 134 -139.
- Ennis, R. H. (1985). A logical basic for measuring critical thinking skills. *Educational Leadership*., 45, 144 - 146.
- Ennis, R. H. ,& Millman , J. (1985). Cornell Critical Thinking Test Level X. New York : Midwest Publication.
- Erikson, E. (1959) .*Childhood and society*. Rev Ed. New York : International Universities Press.
- Franklin, R. D. (1963) . *Youth's experiences about internal versus external control of reinforcement related to N variables*. Indiana : Ph.D. dissertation, Purdue University, Lafayette.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York : McGraw – Hill Book company.

- Goodwin, M. W. (1977). Achievement and perception of school performance of back youth as related to conceptual levels and locus of control. *Dissertation Abstracts International*, 38, 3350- A
- Harter, S. (1983). *Socialization, personality, and social development*. New York : John Wiley and Sons.
- Harter, S. ,& Connell, J. (1982). A comparison of alternative modles of the relationships between academic achievement and children's perceptions of competence, control and motivational orientation. *The Development of Achievement-Rrelated Cognitions and Behaviors.* , 37, 219-250.
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations*. New York : Wiley.
- Hjelle, A. L. & Ziegler J. D. (1992). *Personality theories basic assumptions, research, and applications*. Singapore : McGraw – Hill .
- Hollander, E. P. (1981). *Principle and method of social psychology* . London : Oxford University Press.
- Ishiyama, J. T. , McClure, M. , Hart, H. ,& Amico, J . (1999). Critical thinking disposition and locus of control as predictions if evaluations of teaching strategies. *College Student Journal* , 33 , 269 - 271.
- Kerr , G. A. , & Goss, J . D. (1997). Personal control in elite gymnasts : The relationships between locus of control , self-esteem and trail anxiety. *Journal of Sport Behavior*, 20 , 69-83.
- Lawrence, E. A., & Wimschel, J. F. (1975). Locus of control : Implications for special education. *Exceptional Children* , 41, 483 - 490.
- Lewis, R. A. (1993). *Personality ,theories, research and application*. New Jersey : Prentice- Hall.
- Lefcourt, H. M. (1966). Internal versus external control of reinforcement . *A Review. Psychological Bulletin*, 65, 206 - 220.
- Levenson , H. (1973). Multinational locus of control in psychiatric patients. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 41, 397-404.
- Linn, M. C. , & Pulos, S. (1979). Correlates of formal reasoning. *Educational Research Association*, 29, 8-12

- Maslow, A. H. (1970) . *Motivation and personality*. 2 nd ed. New York : Harper and Row Publishers.
- McCollough, P. M .,& Donna, A. (1994). The effect of self-esteem, family structure , locus of control, and career goals on adolescent leadership behavior. *Adolescence* ,29 , 605 - 613.
- McGhee, P. E. ,& Crandall, V. C. (1968). Beliefs in internal - external control of reinforcement & academic performance. *Child Development*, 39, 92 - 93.
- Moursund, J. P. (1976). *Learning and the learner*. California : Brooks/ Cole Publishing Company.
- Mullis, A. K. , & Mullis , R. L. (1997). Vocational interests of adolescents : Relationship between self-esteem and locus control. *Psychological Reports* . 81 , 1363 - 1371.
- Nacy, H. C. ,& Fertman, C.I. (1997). Adolescent self-esteem and locus of control : A longitudinal study of gender age differences. *Adolescence*, 32 , 113-130.
- Nelson, E. S., & Mathia, K. E (1995). The Relationships among college students' locus of control, styles, and self-prediction of grades. *Education Research and Perspectives* , 22 ,110-117.
- Norris, S. P. ,& Ennis, R. H. (1989). *Evaluating critical thinking* . California : Midwest Publications Critical Thinking Press.
- Nowicki, S. , & Strickland, B. (1973). *Nowicki-Strickland Internal-External Control Scale for Adults*. Georgia : Emory University, Atlanta.
- O' Malley, P. M. ,& Bachman, J. G. (1979). Self- esteem and education : Sex and cohort comparisons among high school seniors. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37 ,1153- 1159.
- Philpot, V . D. , Holliman , W. B ., & Madonna, Jr. ,S .(1995).Self- statements, locus of control , and predicting self-esteem. *Psychology Reports.*, 1007 –1011.
- Piaget, J. (1952) .*The origin of Intelligence in the Child*. New York : International Press.
- Pope, A. W. (1988). *Self – esteem enhancement with children and adolescents* . New York : Pergamon.
- Posse, R. , & Melgosa, J. (2001). *For raising your child*. Zaragoza : Editorial Safelize.
- Prawat, R . S., Grissom S ., & Parish, T . (1979). Affective development in children, grades 3 through 12. *Child Development*, 135 , 37 - 50.

- Ray, C. , Lindop, J., & Gilson, S. (1982). The concept of coping. *Psychological medicine*, 12, 380 – 395.
- Richard, N. J. (1989) . *Thinking skills managing and preventing personal problems* . California : Brooks / Cole Publishing Company Pacific Grove .
- Richard , M. R. (1985). *Theories of personality*. California : Wadsworth, Inc., Belmont.
- Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic change. *Journal of Consulting and clinical psychology*, 21, 95-103.
- Rogers, C. R. (1961). *On becoming a person*. Boston : Houghton Mifflin.
- Rohner, E. C., Chaille ,C. ,& Rohner, R. P. (1980). Perceived parental acceptance-rejection and the development of children's locus of control. *The Journal of Psychology* , 104 , 83 - 86.
- Rose, R. J., Hall, C. W., Bolen, L. M., & Webster , R. E. (1996) . Locus of control and college students' approaches to learning. *Psychological Reports* ,79 ,163 - 171.
- Rosenberg, J. J., & Hovland , C. I. (1960) . *Attitude organization and change* . New Haven : Yale University Press.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self – image*. New Jersey : Princeton University Press.
- Rotter , J. B. (1954) . *Social learning and clinical psychology*. New Jersey : Prentice –Hall.
- Rotter, J. B. (1966) .Generalized expectancies for internal external control of reinforcement, *Psychological Monograph*, 80, 109.
- Ryckman, M. R . , Thornton, A. B., & Cantrell, P. (1982). Development and validation of a physical self-efficacy scale. *Journal of Personality and Social Psychology*,42 , 891-900.
- Schultz, D. P. , & Schultz, S. E. (2001). *Theories of personality*. New York : Academic Press.
- Skinner , B. F. (1953). *Science and human behavior*. New York : The Free Press.
- Stroman, S. H. (1976) . Locus of control development : Critical antecedents for the young child. *Dissertation Abstracts International*, 37 , 6354-A.
- Strickland, B. R. (1977). *Internal-external control of reinforcement in personality variables in social behavioral* . New York : John Wiley and Son.
- Warehime ,R. G. , & Woodson, S.G. (1971). Locus of control and mediate affect states. *Journal of Clinical Psychology*, 27, 443 - 444.

Weiner, B. (1971) *Statistical principles in experimented design*. New York : McGraw-Hill.

Weiner, B. (1980). *Hulman motivation*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

งานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 3 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและแปลความจากแบบสอบภาษาอังกฤษตามเนื้อความและนำมาปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมและคงความถูกต้องตามเนื้อหา โดยได้รับการอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิดังรายนามนี้ คือ

1. ศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์

อาจารย์ประจำหลักสูตรจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล ชยุตสาหกิจ

อาจารย์ประจำหลักสูตรจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร

อาจารย์ประจำหลักสูตรจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.
การจำแนกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์

ตารางที่ 13 แสดงคะแนนดิบและการหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ จากการตอบแบบวัดอำนาจควบคุมตนเอง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง หญิงและชาย จำนวน 1,122 คน

คะแนน	f	cf	cf+1/2f	percentile
1	1	1	0.5	0.04
2	2	3	2	0.17
3	6	9	6	0.53
4	7	16	12.5	1.11
5	8	24	20	1.78
6	23	47	35.5	3.16
7	25	72	59.5	5.30
8	36	108	90	8.02
9	74	182	145	12.92
10	81	263	222.5	19.83
11	75	338	375.5	33.46
12	94	432	385	34.31
13	94	526	479	42.69
14	90	616	571	50.89
15	82	698	657	58.77
16	78	776	737	65.68
17	84	860	818	72.90
18	52	912	886	78.96
19	60	972	942	83.95
20	48	1,020	996	88.77
21	36	1,056	1,038	92.51
22	17	1,073	1,064.5	94.87
23	21	1,094	1,083.5	96.56
24	12	1,106	1,110	98.03
25	7	1,113	1,109.5	98.88
26	5	1,121	1,119.5	99.78
27	3	1,121	1,119.5	99.78
30	1	1,122	1,121.5	99.96
รวม	1,122			

ภาคผนวก ก.
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัด
อำนาจควบคุมตน

ข้อ	ข้อความ	CITC
1.	คุณเชื่อหรือไม่ว่าปัญหาส่วนใหญ่จะคลี่คลาย ด้วยตัวของมันเอง ได้หากคุณทำด้วยความตั้งใจ	.188
2.	คุณเชื่อว่า คุณสามารถทำให้ตนเองไม่เป็นหวัดได้	.663**
3.	คุณเชื่อว่าเด็กบางคนเกิดมาโชคดี	.562**
4.	ส่วนใหญ่แล้วคุณรู้สึกว่าการได้เกรดที่ดีมีความสำคัญอย่างมากต่อคุณ	.446**
5.	คุณมักจะได้รับการตำหนิบ่อยครั้งในสิ่งที่ไม่ใช่ความผิดของคุณเองเลย	.508**
6.	คุณเชื่อว่าหากบุคคลศึกษาบทเรียนมากพอเขา(เธอ)ผู้นั้นย่อมสามารถสอบผ่านวิชาใดๆก็ได้	.387**
7.	คุณรู้สึกว่าส่วนใหญ่แล้วมันไม่ค่อยจะคุ้มที่จะทุ่มเทอย่างหนักเพราะว่าผลลัพธ์ที่ได้มักจะออกมาไม่ค่อยดีเลย	.582**
8.	คุณรู้สึกว่าหากสิ่งต่างๆเริ่มต้นอย่างดีในช่วงเช้าแล้ว ไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็ตาม ทั้งวันทุกสิ่งจะดีไปหมด	.316*
9.	คุณรู้สึกว่าส่วนใหญ่แล้ว พ่อแม่มักจะรับฟังสิ่งที่ลูกต้องการจะพูด	.435**
10.	คุณเชื่อว่าการอธิษฐานสามารถทำให้มีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นได้	.446**
11.	เมื่อคุณถูกทำโทษดูเหมือนว่ามันไม่ได้มีเหตุผลที่ดีเลย	.509**
12.	ส่วนใหญ่แล้วคุณ พบว่ามันเป็นการยากที่จะเปลี่ยนความคิดของเพื่อน ๆ	.518**
13.	คุณคิดใหม่ว่าการที่ทีมชนะเป็นเพราะได้กำลังใจมากกว่าเพราะโชค	.024
14.	คุณรู้สึกว่ามันเกือบจะเป็นไปไม่ได้ที่จะเปลี่ยนความคิดของพ่อแม่ไม่ว่าในเรื่องใด ๆก็ตาม	.489**
15.	คุณเชื่อว่าพ่อแม่ของคุณควรจะอนุญาตให้คุณตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ได้แล้ว	.476**
16.	คุณรู้สึกว่าเมื่อคุณทำสิ่งที่ผิดพลาดแทบจะไม่มีอะไรที่คุณจะทำได้เพื่อแก้ไขมันให้ถูกต้องได้	.516**
17.	คุณเชื่อว่าเด็กส่วนใหญ่เกิดมาเก่งด้านกีฬา	.397**
18.	คุณคิดว่าเด็กในอาชุนรรวคราวเดียวกับคุณส่วนมากจะแข็งแรงกว่าคุณ	.442**
19.	คุณรู้สึกว่าวิธีการจัดการกับปัญหาที่ดีที่สุดคือการไม่คิดถึงปัญหาดังกล่าวเลย	.524**
20.	คุณรู้สึกว่าคุณมีทางเลือกมากมายในการตัดสินใจเลือกเพื่อน	.425**
21.	ถ้าคุณพบว่าดอกโป๊ยเซียนมีแปดดอกในหนึ่งช่อ คุณเชื่อว่ามัน อาจจะนำโชคมาให้	.396**
22.	คุณรู้สึกอยู่เสมอว่า การที่คุณทำการบ้านมีส่วนเกี่ยวข้องกับเกรดที่คุณได้รับ	.330*
23.	คุณรู้สึกว่า เมื่อเด็กอาชุนรรวคราวเดียวกับคุณตัดสินใจดีคุณ คุณไม่สามารถทำอะไรได้มากนักในการห้ามเขาได้	.406**
24.	คุณเคยมีเครื่องรางนำโชค	.473**
25.	คุณเชื่อว่าการที่คนอื่นจะชอบคุณหรือไม่ขึ้นอยู่กับภาระกระทำของคุณเอง	.396**
26.	โดยปกติแล้วคุณเชื่อว่าพ่อแม่ของคุณมักจะช่วยคุณ หากคุณขอร้องทานให้ช่วย	.474**
27.	คุณเคยรู้สึกว่ ความใจร้ายที่ผู้อื่นแสดงต่อคุณมักเกิดขึ้นเองโดยไม่มีเหตุผล	.441**
28.	ส่วนใหญ่แล้วคุณรู้สึกว่า คุณสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในวันพรุ่งนี้ได้ด้วยสิ่งที่ทำในวันนี้	.430**

ข้อ	ข้อความ	CITC
29.	คุณเชื่อว่าเมื่อสิ่งที่ไม่ดีจะเกิดขึ้น ไม่ว่าคุณจะพยายามสักเท่าใดก็ตามที่จะหยุดมัน มันก็จะต้องเกิดขึ้น	.415**
30.	คุณคิดใหม่ว่าเด็ก ๆ สามารถค้นพบวิธีการของตนเองได้หากยังคงพยายามต่อไป	.025
31.	ส่วนมากแล้วคุณพบว่ามันไม่มีประโยชน์ที่จะพยายามเป็นตัวของตัวเองที่บ้าน	.483**
32.	คุณรู้สึกว่ามีสิ่งที่ดี ๆ เกิดขึ้นมันเป็นเพราะการทำงานหนักของคุณ	.521**
33.	คุณรู้สึกว่ามีเด็กที่รบกวนรบกวนเกี่ยวกับคุณต้องการเป็นศัตรูกับคุณ คุณทำอะไรไม่ค่อยได้นักในการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ดังกล่าว	.491**
34.	คุณรู้สึกว่ามันง่ายที่จะให้เพื่อนทำสิ่งที่คุณอยากให้ทำ	.501**
35.	คุณมักรู้สึกอยู่เสมอว่าคุณไม่ค่อยมีโอกาสได้เลือกสิ่งที่คุณเองต้องการจะกินที่บ้าน	.473**
36.	คุณรู้สึกว่าเมื่อบางคนไม่ชอบคุณ คุณไม่สามารถทำอะไรได้มากนักในเรื่องดังกล่าว	.557**
37.	คุณรู้สึกว่ามันแทบไม่มีประโยชน์ที่จะพยายามเล่าเรียน เพราะว่าเด็กส่วนใหญ่ล้วนฉลาดกว่าคุณ	.557**
38.	คุณเป็นคนที่จะเชื่อว่าการวางแผนล่วงหน้าทำให้ผลออกมาดีกว่า	.528**
39.	ส่วนใหญ่คุณรู้สึกว่า คุณไม่ค่อยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ครอบครัวตัดสินใจจะทำ	.425**
40.	คุณคิดว่าการเป็นคนฉลาดดีกว่าเป็นคนมีโชค	.515**

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ข้อที่ขีดเส้นใต้ตัดออกเนื่องจากมีความสัมพันธ์ต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัด
การเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อ	ข้อความ	CITC
1.	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในการฝึกลางวัน	.526**
2.	ฉันมั่นใจในตัวเองค่อนข้างมาก	.315*
3.	บ่อยครั้งที่ฉันอยากจะเป็นคนอื่น	.531**
4.	ฉันเป็นคนที่ใคร ๆ ก็ชอบ	.359**
5.	พ่อแม่และฉันมีอะไรสนุก ๆ ทำร่วมกัน	.507**
7.	ฉันพบว่ามันเป็นเรื่องยากที่จะออกไปพูดหน้าชั้นเรียน	.779**
8.	ฉันอยากมีอายุนี้มากกว่านี้	.471**
9.	มีหลายสิ่งในตัวฉันที่ฉันอยากจะเปลี่ยนแปลง	.332*
10.	ฉันสามารถตัดสินใจได้โดยไม่ต้องขานัก	.372**
11.	ใคร ๆ ก็รู้สึกสนุกเมื่ออยู่กับฉัน	.403**
12.	ฉันหงุดหงิดง่ายเมื่ออยู่ที่บ้าน	.708**
14.	ฉันภูมิใจกับการเรียนของฉัน	.701**
15.	ต้องมีคนคอยบอกเสมอว่าฉันควรทำอะไร	.367**
16.	ฉันต้องใช้เวลาในการเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ	.459**
17.	ฉันมักรู้สึกเสียใจในสิ่งที่ได้ทำไปแล้วอยู่บ่อย ๆ	.421**
18.	ฉันเป็นที่รู้จักของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน	.666**
19.	พ่อแม่มักจะคำนึงถึงความรู้สึกของฉัน	.452**
20.	ไม่เคยสักครั้งที่ฉันจะรู้สึกไม่มีความสุข	.830**
22.	ฉันยอมแพ้เรื่องต่าง ๆ โดยง่าย	.764**
23.	ฉันสามารถดูแลตัวเองได้เสมอ	.410*
24.	ฉันเป็นคนมีความสุข	.426**
25.	ฉันชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่า	.455**
26.	พ่อแม่มีความคาดหวังในตัวของฉันมากเกินไป	.333*
28.	ฉันชอบถูกเรียกชื่อในห้องเรียน	.856**
29.	ฉันมีความเข้าใจในตนเอง	.347**
30.	มันมิใช่เรื่องง่ายที่จะเป็นตัวของตัวเอง	.313*
31.	ชีวิตของฉันเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย	.698**
32.	เด็กอื่นมักล้อตาม ความคิดของฉัน	.691**
33.	ที่บ้านไม่มีใครสนใจฉันเลย	.552**
35.	ที่โรงเรียนฉันไม่ได้เรียนดีเท่าที่ฉันต้องการ	.333*
36.	ฉันสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองและยึดมั่นในการตัดสินใจนั้น	.389**

ข้อ	ข้อความ	CITC
37.	ฉันไม่ชอบที่จะเป็นเด็กผู้หญิง/เด็กผู้ชายอย่างที่เป็นอย่างอยู่	.629**
38.	ฉันมีความคิดที่ไม่ดีเกี่ยวกับตนเอง	.440**
39.	ฉันไม่ชอบที่จะอยู่กับคนอื่น ๆ	.778**
40.	หลายครั้งที่ฉันอยากจะหนีออกจากบ้าน	.568**
42.	ฉันรู้สึกอารมณ์เสียบ่อยครั้งเมื่ออยู่ที่โรงเรียน	.478**
43.	บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกละอายใจ	.382**
44.	ฉันไม่ใช่คน หน้าตาดีเหมือนกับคนอื่น ๆ	.665**
45.	หากฉันอยากจะทำอะไรฉันจะพูดมันออกมา	.694**
46.	เด็กคนอื่นมักวิพากษ์วิจารณ์ฉันเสมอ ๆ	.731**
47.	พ่อแม่เข้าใจในตัวฉัน	.648**
49.	ครูทำให้ฉันรู้สึกว่าคุณไม่ดีเท่าที่ควร	.579**
50.	ฉันไม่ใส่ใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตัวฉัน	.644**
51.	คุณไม่เคยทำอะไรได้สำเร็จ	.568**
52.	เวลาที่ฉันถูกตำหนิ ฉันจะหงุดหงิด	.550**
53.	คนอื่น ๆ ดูเป็นที่น่ารักใคร่ชอบพอมากกว่าฉัน	.810**
54.	ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่ผลักดัน ฉันให้ทำในสิ่งที่ท่านต้องการ	.717**
56.	บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกท้อแท้เมื่ออยู่ที่โรงเรียน	.697**
57.	สิ่งต่างๆ ไม่ได้รบกวนจิตใจของฉันเลย	.373**
58.	ฉันไม่สามารถเป็นที่พึ่งของใครได้	.393**

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ครั้ง โดยจัดแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวัดออกเป็น 3 ชุด แบบสอบชุดที่ 1 ประกอบด้วย

1. แบบวัดอำนาจควบคุมตน จำนวน 37 ข้อ

แบบสอบชุดที่ 2 ประกอบด้วย

1. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 58 ข้อ

แบบวัดชุดที่ 3 ประกอบด้วย

1. แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มี 4 ตอน จำนวน 76 ข้อ

ดังมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวัดอำนาจควบคุมตน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วเลือกพิจารณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความแต่ละข้อที่ตรงกับ ความเห็นของนักเรียนเพียงคำตอบเดียว

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. คุณเชื่อว่า คุณสามารถทำให้ตนเองไม่เป็นหวัดได้		
2. คุณเชื่อว่าเด็กบางคนเกิดมาโชคดี		
3. ส่วนใหญ่แล้วคุณรู้สึกว่าการได้เกรดที่ดีมีความสำคัญอย่างมากต่อคุณ		
4. คุณมักจะได้รับการตำหนิบ่อยครั้งในสิ่งที่ไม่ใช่ความผิดของคุณเองเลย		
5. คุณเชื่อว่าหากบุคคลศึกษาบทเรียนมากพอเขา(เธอ)ผู้นั้นย่อมสามารถสอบผ่านวิชาใด ๆ ก็ได้		
6. คุณรู้สึกว่าส่วนใหญ่แล้วมันไม่ค่อยจะคุ้มที่จะทุ่มเทอย่างหนักเพราะว่าผลลัพธ์ที่ได้มักจะออกมาไม่ค่อยดีเลย		
7. คุณรู้สึกว่าหากสิ่งต่าง ๆ เริ่มต้นอย่างดีในช่วงเช้าแล้ว ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม ทั้งวันทุกสิ่ง จะดีไปหมด		
8. คุณรู้สึกว่าส่วนใหญ่แล้ว พ่อแม่มักจะรับฟังสิ่งที่ลูกต้องการจะพูด		
9. คุณเชื่อว่าการอธิษฐานสามารถทำให้มีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นได้		
10. เมื่อคุณถูกทำโทษดูเหมือนว่ามันไม่ได้มีเหตุผลที่ดีเลย		
11. ส่วนใหญ่แล้วคุณ พบว่ามันเป็นการยากที่จะเปลี่ยนความคิดของเพื่อน ๆ		
12. คุณรู้สึกว่ามันเกือบจะเป็นไปไม่ได้ที่จะเปลี่ยนความคิดของพ่อแม่ไม่ว่าในเรื่องใด ๆ ก็ตาม		
13. คุณเชื่อว่าพ่อแม่ของคุณควรจะอนุญาตให้คุณตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ได้แล้ว		
14. คุณรู้สึกว่าเมื่อคุณทำสิ่งที่ผิดพลาดแทบจะไม่มีอะไรที่คุณจะทำได้เพื่อแก้ไขมันให้ถูกต้องได้		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
15. คุณเชื่อว่าเด็กส่วนใหญ่เกิดมาเก่งด้านกีฬา		
16. คุณคิดว่าเด็กในอายุรุ่นราวคราวเดียวกับคุณส่วนมากจะแข็งแรงกว่าคุณ		
17. คุณรู้สึกว่าการจัดการกับปัญหาที่ดีที่สุดคือการไม่คิดถึงปัญหาดังกล่าวเลย		
18. คุณรู้สึกว่าคุณมีทางเลือกมากมายในการตัดสินใจเลือกเพื่อน		
19. ถ้าคุณพบว่าดอกโป๊ยเซียนมีแปดดอกในหนึ่งช่อ คุณเชื่อว่ามัน อาจจะนำโชคมาให้		
20. คุณรู้สึกอยู่เสมอว่า การที่คุณทำการบ้านมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากกับเกรดที่คุณได้รับ		
21. คุณรู้สึกว่า เมื่อเด็กอายุรุ่นราวคราวเดียวกับคุณตัดสินใจดี คุณไม่สามารถทำอะไรได้มากนักในการห้ามเขาได้		
22. คุณเคยมีเครื่องรางนำโชค		
23. คุณเชื่อว่าการที่คนอื่นจะชอบคุณหรือไม่ขึ้นอยู่กับการกระทำของคุณเอง		
24. โดยปกติแล้วคุณเชื่อว่าพ่อแม่ของคุณมักจะช่วยคุณ หากคุณขอร้องทูลให้ช่วย		
25. คุณเคยรู้สึกว่า ความใจร้ายที่ผู้อื่นแสดงต่อคุณมักเกิดขึ้นเองโดยไม่มีเหตุผล		
26. ส่วนใหญ่แล้วคุณรู้สึกว่า คุณสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในวันพรุ่งนี้ได้ด้วยสิ่งที่ทำในวันนี้		
27. คุณเชื่อว่าเมื่อสิ่งที่ไม่ดีจะเกิดขึ้น ไม่ว่าคุณจะพยายามสักเท่าใดก็ตามที่จะหยุดมัน มันก็จะต้องเกิดขึ้น		
28. ส่วนมากแล้วคุณพบว่ามัน ไม่มีประโยชน์ที่จะพยายามเป็นตัวของตัวเองที่บ้าน		
29. คุณรู้สึกว่าเมื่อมีสิ่งที่ดี ๆ เกิดขึ้นมันเป็นเพราะการทำงานหนักของคุณ		
30. คุณรู้สึกว่า เมื่อเด็กรุ่นราวคราวเดียวกับคุณต้องการเป็นศัตรูกับคุณ คุณทำอะไรไม่ค่อยได้นักในการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ดังกล่าว		
31. คุณรู้สึกว่ามันง่ายที่จะให้เพื่อนทำสิ่งที่คุณอยากให้ทำ		
32. คุณมักรู้สึกอยู่เสมอว่าคุณไม่ค่อยมีโอกาสได้เลือกสิ่งที่คุณเองต้องการจะกินที่บ้าน		
33. คุณรู้สึกว่าเมื่อบางคนไม่ชอบคุณ คุณไม่สามารถทำอะไรได้มากนักในเรื่องดังกล่าว		
34. คุณรู้สึกว่ามันแทบไม่มีประโยชน์ที่จะพยายามเล่าเรียน เพราะว่าคุณฉลาดกว่าคุณ		
35. คุณเป็นคนที่จะเชื่อว่าการวางแผนล่วงหน้าทำให้ผลออกมาดีกว่า		
36. ส่วนใหญ่คุณรู้สึกว่า คุณไม่ค่อยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ครอบครัวตัดสินใจจะทำ		
37. คุณคิดว่าการเป็นคนฉลาดดีกว่าเป็นคนมีโชค		

ชุดที่ 2

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามฉบับนี้ซึ่งประกอบด้วยข้อความ จำนวน 58 ข้อ โดยพิจารณาข้อความแต่ละข้อ ว่าตรงกับความรู้สึกของตนเอง หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามจริง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในการฝึกกลางวัน		
2. ฉันมั่นใจในตัวเองค่อนข้างมาก		
3. บ่อยครั้งที่ฉันอยากจะเป็นคนอื่น		
4. ฉันเป็นคนที่ใคร ๆ ก็ชอบ		
5. พ่อแม่และฉันมีอะไรสนุก ๆ ทำร่วมกัน		
6. ฉันไม่เคยกังวลเกี่ยวกับเรื่องใด ๆ เลย		
7. ฉันพบว่ามันเป็นเรื่องยากที่จะออกไปพูดหน้าชั้นเรียน		
8. ฉันอยากมีอายุน้อยกว่านี้		
9. มีหลายสิ่งในตัวฉันที่ฉันอยากเปลี่ยนแปลง		
10. ฉันสามารถตัดสินใจได้โดยไม่ยากนัก		
11. ใคร ๆ ก็รู้สึกสนุกเมื่ออยู่กับฉัน		
12. ฉันหงุดหงิดง่ายเมื่ออยู่ที่บ้าน		
13. ฉันทำสิ่งที่ถูกต้องเสมอ		
14. ฉันภูมิใจกับการเรียนของฉัน		
15. ต้องมีคนคอยบอกเสมอว่าฉันควรทำอะไร		
16. ฉันต้องใช้เวลาในการเริ่มทำอะไรใหม่ ๆ		
17. ฉันมักรู้สึกเสียใจในสิ่งที่ได้ทำไปแล้วอยู่บ่อย ๆ		
18. ฉันเป็นที่รู้จักของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน		
19. พ่อแม่มักจะคำนึงถึงความรู้สึกของฉัน		
20. ไม่เคยสักครั้งที่ฉันจะรู้สึกไม่มีความสุข		
21. ฉันจะทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ		
22. ฉันยอมแพ้เรื่องต่าง ๆ โดยง่าย		
23. ฉันสามารถดูแลตัวเองได้เสมอ		
24. ฉันเป็นคนมีความสุข		
25. ฉันชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่า		
26. พ่อแม่มีความคาดหวังในตัวของฉันมากเกินไป		
27. ฉันชอบทุกคนที่ฉันรู้จัก		
28. ฉันชอบถูกเรียกชื่อในห้องเรียน		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
29. ฉันมีความเข้าใจในตนเอง		
30. มันไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะเป็นตัวของฉันเอง		
31. ชีวิตของฉันเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย		
32. เด็กอื่นมักกล้อยตาม ความคิดของฉัน		
33. ที่บ้านไม่มีใครสนใจฉันเลย		
34. ฉันไม่เคยโดนดู		
35. ที่โรงเรียนฉันไม่ได้เรียนดีเท่าที่ฉันต้องการ		
36. ฉันสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองและยึดมั่นในการตัดสินใจนั้น		
37. ฉันไม่ชอบที่จะเป็นเด็กผู้หญิง/เด็กผู้ชายอย่างที่เป็นอย่างอยู่		
38. ฉันมีความคิดที่ไม่ดีเกี่ยวกับตนเอง		
39. ฉันไม่ชอบที่จะอยู่กับคนอื่น ๆ		
40. หลายครั้งที่ฉันอยากจะหนีออกจากบ้าน		
41. ฉันไม่รู้รู้สึกอาย		
42. ฉันรู้สึกอารมณ์เสียบ่อยครั้งเมื่ออยู่ที่โรงเรียน		
43. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกละอายใจ		
44. ฉันไม่ใช่คน หน้าตาดีเหมือนกับคนอื่น ๆ		
45. หากฉันอยากจะพูดอะไรฉันจะพูดมันออกมา		
46. เด็กคนอื่นมักวิพากวิจารณ์ฉันเสมอ ๆ		
47. พ่อแม่เข้าใจในตัวฉัน		
48. ฉันเป็นคนพูดความจริงเสมอ		
49. ครูทำให้ฉันรู้สึกว่าคุณไม่ดีเท่าที่ควร		
50. ฉันไม่ได้ใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตัวฉัน		
51. คุณไม่เคยทำอะไรได้สำเร็จ		
52. เวลาที่ฉันถูกตำหนิ ฉันจะหงุดหงิด		
53. คนอื่น ๆ ดูเป็นที่น่ารักใคร่ชอบพอมากกว่าฉัน		
54. ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่ผลักดัน ฉันให้ทำในสิ่งที่ท่านต้องการ		
55. ฉันรู้เสมอว่าควรพูดอะไรกับคนอื่น		
56. บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกท้อแท้เมื่ออยู่ที่โรงเรียน		
57. สิ่งต่างๆ ไม่ได้รับกวนจิตใจของฉันเลย		
58. ฉันไม่สามารถเป็นที่พึ่งของใครได้		

แบบวัดชุดที่ 3

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คำอธิบาย

“แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีจำนวนข้อสอบทั้งหมด 76 ข้อ มีเวลาในการทำทั้งสิ้น ประมาณ 50 นาที โดยให้นักเรียน กาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แนบมาให้ ซึ่งแบบสอบนี้จะมีสถานการณ์มาให้ให้นักเรียนและจากสถานการณ์ดังกล่าวนักเรียนต้องใช้ความสามารถในการอ่านและการจดจำเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาเลือกตอบคำถามในแต่ละข้อ โดยแบบสอบนี้แบ่งการวัดออกเป็น 4 ส่วนตามวัตถุประสงค์ ซึ่งข้อมูลที่ให้ในแต่ละส่วนจะมีความต่อเนื่องกันให้นักเรียนทำเรียงจากส่วนที่ 1 – 4 ตามลำดับ ก่อนลงมือทำขอให้ให้นักเรียนอ่านทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และแนวทางในการตอบจากตัวอย่างให้เข้าใจก่อนลงมือทำ โดยจะมีตัวอย่างการตอบพร้อมเฉลยในข้อที่ 1 2 26 51 และ 66 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ไม่ต้องกลับมาแก้คำตอบเนื่องจากผู้วิจัยต้องการได้ข้อมูลที่เป็นการตัดสินใจครั้งแรกของนักเรียน

ส่วนที่ 1 ตั้งแต่ข้อ 3 - 25 ให้พิจารณาหาข้อเท็จจริงที่ให้มาแต่ละข้อว่าสนับสนุน ชัดแย้ง หรือ ไม่ใช่ทั้ง 2 กรณี

ส่วนที่ 2 ตั้งแต่ข้อ 27 - 50 ให้พิจารณาจากข้อความที่กำหนดให้ว่า ข้อความใดมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ตั้งแต่ข้อ 52 – 65 ให้พิจารณาเงื่อนไขที่กำหนดให้ และคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดตามมา

ส่วนที่ 4 ตั้งแต่ข้อ 67-76 ให้พิจารณาว่าตัวเลือกใดที่เป็นเหตุผล ที่สรุปขึ้นเองของบุคคลนั้น

ในสองตอนแรกนักเรียนต้องไม่ย้อนกลับไปหาคำถามที่ทำผ่านมาแล้ว

ส่วนที่ 1

เกิดอะไรขึ้นกับนักสำรวจกลุ่มแรก

งานชิ้นแรกของท่านคือการหาให้พบว่าเกิดอะไรขึ้นกับทีมนักสำรวจกลุ่มแรก กลุ่มของท่านได้นำยานอวกาศลงจอดที่ดาวนิโคมาและพบว่านักสำรวจกลุ่มแรกได้สร้างกระท่อมโลหะทิ้งไว้ ดูจากภายนอก กระท่อมเหล่านี้อยู่ในสภาพที่ดี และวันนั้นอากาศอบอุ่น พระอาทิตย์ส่องแสง และต้นไม้ ก้อนหิน ทุ่งหญ้ารวมทั้งนกล้วนทำให้ดวงดาวนั้นยิ่งเหมือนกับแถบอเมริกาเหนือมาก

ท่านและเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพเป็นพวกแรก ที่ไปถึงหมู่กระท่อม ท่านลองตะโกนเรียก แต่ก็ไม่มีใครมีเสียงขานตอบ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพให้ความเห็นว่า “สงสัยคงจะเสียชีวิตหมดแล้วครับ” ท่านต้องพยายามหาว่ามันเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่

ด้านล่างต่อไปนี้เป็นข้อมูลที่กลุ่มของท่านได้ไปเรียนรู้มา ท่านจะต้องพิจารณาข้อมูลแต่ละข้อว่าสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนความคิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพ หรือไม่ทั้งสองอย่าง

ในแต่ละข้อ ให้เลือกประโยคต่อไปนี้เพียงประโยคเดียวเติมลงในกระดาษคำตอบ

- ก. ข้อเท็จจริงนี้สนับสนุนความคิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพที่ว่านักสำรวจกลุ่มแรกได้ตายไปหมดแล้ว
- ข. ข้อเท็จจริงนี้ขัดแย้งกับความคิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพ
- ค. ไม่ใช่ทั้งสองอย่าง ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของคำถามในแบบทดสอบส่วนนี้

1. ท่านเข้าไปในกระท่อมหลังแรก ทุกสิ่งทุกอย่างในนั้นมีฝุ่นจับหนา

ข้อมูลนี้สนับสนุนหรือขัดแย้งกับความคิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพ หรือไม่ทั้งสองอย่าง จากข้อมูลนี้เราไม่สามารถบอกได้ว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพพูดถูกอย่างแน่นอน แต่ก็ยังมีส่วนที่สนับสนุนอยู่บ้าง หากข้อเท็จจริงนี้สนับสนุนความคิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพ ให้กากบาทที่ข้อ ก บนกระดาษคำตอบ เพราะฉะนั้น ข้อ 1 ให้กากบาทที่ข้อ ก

2. สมาชิกคนอื่นในกลุ่มของท่านพบยานอวกาศของนักสำรวจกลุ่มแรกจอดอยู่ใกล้ๆ

คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ ค การพบยานอวกาศของนักสำรวจกลุ่มแรกไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่จะช่วยตัดสินได้ ทั้งนี้เพราะข้อมูลนี้ไม่ได้ช่วยให้คุณตัดสินว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพคิดถูกหรือไม่ ดังนั้นข้อ ค จึงเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

ส่วนที่ 2

สำรวจหมู่บ้านบนดาวนิโคมา

เริ่มมีคแล้ว ท่านจึงตั้งแคมป์เพื่อค้างคืน และท่านกะไว้ว่าจะออกเดินทางอีกครั้งในตอนเช้า หลังจากเดินทางมาหนึ่งชั่วโมง คณะของท่านได้มาถึงหมู่บ้านที่เป็นกระท่อมหินหลายหลัง หมู่บ้านนั้นร้างผู้คน และดวงอาทิตย์สาดแสงจ้ามาก สมาชิกในคณะของท่านนำข้อมูลต่างๆมารายงานให้ท่านทราบเนื่องจากท่านเป็นหัวหน้าคณะ

ท่านจะได้รับรายงานครั้งละ 2 ชิ้น ให้ท่านอ่านรายงานทั้งสองชิ้นและตัดสินใจว่ารายงานใดน่าเชื่อถือมากกว่ากัน

ถ้าท่านเห็นว่ารายงานชิ้นแรกน่าเชื่อถือมากกว่าให้ท่านกากบาท ข้อ ก. ในกระดาษคำตอบ

ถ้าท่านเห็นว่ารายงานชิ้นที่สองน่าเชื่อถือมากกว่าให้ท่านกากบาท ข้อ ข.

ถ้าท่านเห็นว่ารายงานทั้งสองชิ้นน่าเชื่อถือพอกัน ให้ท่านกากบาท ข้อ ค.

ต่อไปนี้เป็นคำถามตัวอย่าง (ในแต่ละข้อมูล ส่วนที่ขีดเส้นใต้คือส่วนที่ท่านควรตัดสินใจ)

26. ก. ช่างเครื่องยนต์ สำรวจลำธารข้างหมู่บ้านและรายงานว่า “น้ำที่นี่ไม่ปลอดภัย ที่จะดื่ม”
 ข. เจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพบอกว่า “เรายังไม่อาจบอกได้ว่าน้ำที่นี่ปลอดภัยที่จะดื่มหรือไม่”
 ค. ทั้งข้อ ก และ ข น่าเชื่อถือเท่าเทียมกัน

ให้ท่านกากบาทที่ถูกต้องเพียงหนึ่งข้อ คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ ข. เพราะเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพควรจะเป็นผู้ที่ทราบดีที่สุดว่าน้ำนั้นปลอดภัยหรือไม่ มากกว่าช่างเครื่องยนต์

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3

เราจะทำอะไรได้บ้าง

ให้ท่านและคณะของท่านช่วยกันพิจารณาว่าคนในหมู่บ้านนี้เป็นมิตรหรือไม่ หากไม่ก็จำเป็นต้องช่วยกลุ่มนักสำรวจให้รอดออกมา ให้ท่านพยายามใช้เหตุผลเพื่อหาทางออก

สำหรับแต่ละปัญหาในส่วนนี้ ท่านจะต้องหาว่าจากเหตุผลที่ได้นั้นจะมีอะไรเกิดขึ้นตามมา กล่าวคือ ในแต่ละข้อสมมติว่าบุคคลนั้นพูดจริง แล้วตัดสินใจว่ามีสิ่งใดอีกบ้างที่ควรจะต้องเป็นจริงด้วย

กากบาทช่อง ก ข หรือ ค หรือเว้นว่างไว้หากไม่รู้ ให้พิจารณาปัญหาที่ละเอียด ในส่วนนี้ท่านสามารถย้อนกลับไปทำข้อก่อนๆ ได้ ตัวอย่าง เช่น

51. ช่างเครื่องบอกว่า “ถ้าสิ่งมีชีวิตเหล่านี้เป็นมนุษย์มาจากโลก พวกเขาจะต้อนรับเรา สิ่งมีชีวิตเหล่านี้เป็นมนุษย์ที่มาจากโลกแน่นอน” ข้อใดควรจะเป็นประโยคที่ตามมา

- ก. สิ่งมีชีวิตเหล่านี้จะไม่ต้อนรับเรา
- ข. สิ่งมีชีวิตเหล่านี้จะไม่ได้มาจากโลก
- ค. สิ่งมีชีวิตเหล่านี้จะต้อนรับเรา

ลองกากบาทคำตอบ ข้อที่ถูกคือ ค. ถ้าสิ่งที่ช่างเครื่องพูดเป็นความจริง ข้อ ค ก็ต้องเป็นความจริงด้วย ขอให้ท่านลองทำข้อที่เหลือ ในแต่ละข้อจะมีคำตอบที่ถูกที่สุดอยู่เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4

การรายงานกลับและการตัดสินใจว่าควรทำอย่างไร

หลังจากเฝ้าดูหมู่บ้านนี้เป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง ท่านนำกลุ่มของท่านกลับไปที่พักกลาง ท่านส่งสิบเอก โควะไปรายงานต่อกัปตัน

ในการทำรายงานนี้ สิบเอก โควะถือโอกาสละเอียดข้อมูลบางส่วน แต่ข้อมูลเหล่านั้นเป็นส่วนพื้นฐานหลักของการให้เหตุผลของเขา งานของท่านคือการเลือกข้อมูลที่ท่านเห็นว่าเขาละไว้ในฐานที่เข้าใจในการให้เหตุผลของเขา ตัวอย่างดังนี้

66. “นักสำรวจไม่สามารถหลบหนีออกมาได้เพราะว่าพวกเขาไม่สามารถทำลายกำแพงของกระท่อมหนีออกมาได้”
ข้อใดน่าจะเป็นข้อมูลที่ถูกละเลย

ก. นักสำรวจสามารถกระโดดออกมาทางหน้าต่างได้

ข. ยามคอยระแวดระวังอย่างมาก

ค. ทางหลบหนีทุกด้านเว้นแต่การทะลุกำแพง เป็นทางที่ไม่สามารถเป็นไปได้

ให้เลือกข้อใดข้อหนึ่ง ข้อที่ถูกต้องคือ ข้อ ค เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การใช้เหตุผลครบสมบูรณ์ที่สุด จะมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวเท่านั้นในแต่ละข้อ และท่านสามารถย้อนกลับไปตอบข้อที่ผ่านมาแล้วได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวศิวะพร เทพภิบาล สำเร็จการศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จากวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ซึ่งเป็นวิทยาลัยสมทบของ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2540 ปฏิบัติงานเป็นพยาบาลประจำห้องผู้ป่วยหนักกุมาร โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ เข้าศึกษาต่อในคณะจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย